

Nr 51.

*Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till
värnpliktslag; given Stockholms slott den 20 februari
1925.*

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till värnpliktslag.

GUSTAF.

P. Albin Hansson.

Förslag till Värnpliktslag.

Härigenom förordnas som följer:

(Nuvarande lydelse.)

(Föreslagen lydelse.)

KAP. I.

Allmänna bestämmelser.

§ 1.

Värnplikt och
värnplikts-
ålder.

Varje svensk man är värnpliktig från och med det kalenderår, under vilket han fyller tjugu år, till och med det, under vilket han fyller fyrtiotvå år.

§ 2.

Värnplikt för
den, som för-
värvar svensk
medborgarrätt.

För den, som förvärvar svensk medborgarrätt det kalenderår, under vilket han fyller tjugu år, eller därefter, inträder värnplikten från och med det år, som infaller näst efter det han förvärvat nämnda rätt.

§ 3.

Beväring och
landstorm.

1. Värnplikten fullgöres i beväringen och landstormen. Beväringen delas i första och andra uppbådet. Tjänstetiden i beväringen är femton år, elva år i första och därefter fyra år i andra uppbådet.

I krigstid bestämmer dock endast behovet tjänstetidens längd för de inkallade.

2. Under den tid, värnpliktig icke tillhör beväringen, tillhör han landstormen.

§ 4.

Frikallelse.

Från värnpliktens fullgörande frikallas den, som till följd av lyte, stadigvarande sjukdom, *bestående* kroppslig svaghet eller annan dylik orsak *är till tjänst vid rikets försvar oförmögen*.

§ 4.

1. Från värnpliktens fullgörande frikallas den, som till följd av lyte, stadigvarande sjukdom, kroppslig svaghet eller annan dylik orsak *icke är duglig till krigstjänst*.

2. Från värnpliktens fullgörande under fredstid frikallas:

a) den, som, utan att vara oduglig till krigstjänst, likväl icke är vapenför;

b) den, vilken vid den tidpunkt, då han enligt § 5 är skyldig att inställa sig till inskrivning, har hustru eller barn, som är för sitt uppehälle beroende av hans arbete; samt

c) den, som är ende arbetsföre sonen, sonsonen eller dottersonen till orkeslös eller vanför fader, farfader, morfader eller till änka, fränskild eller övergiven hustru eller

(Nuvarande lydelse.)

(Föreslagen lydelse.)

ogift kvinna, ende arbetsföre fostersonen till orkeslös eller vanför fosterfader eller till fostermoder eller ende arbetsföre brodern till ett eller flera minderåriga eller vanföra faderlösa syskon, dock endast såvida sagda föräldrar, far- eller morföräldrar eller fosterföräldrar eller syskon äro för sitt uppehälle beroende av hans arbete.

Har sådan för sitt uppehälle av den värnpliktiges arbete beroende anhörig, som under c) sägs, av samme värnpliktige erhållit försörjning alltifrån början av närmast föregående kalenderår eller, där behovet av försörjning uppstått först vid senare tidpunkt, alltifrån behovets uppkomst, skall den värnpliktige även i det fall, att han icke är den ende arbetsföresonen, sonsonen, dottersonen, fostersonen eller brodern, frikallas från värnpliktens fullgörande under fredstid, därest han är den ende, som, såvitt veterligt är, kan lämna nödigt försörjningsbidrag.

§ 5.

1. Värnpliktig är skyldig att inställa sig till inskrivning i hären eller marinen det år, han fyller tjugu år.

2. Tjänstetiden i beväringen beräknas från början av nyss nämnda år, även om den värnpliktige till följd av laga förfall eller beviljat uppskov först ett senare år skulle bliva inskriven.

Där inskrivning ett senare år skett till följd av den värnpliktiges uteblivande utan laga förfall, räknas tjänstetiden från början av inskrivningsåret.

Har värnpliktig utan laga förfall eller beviljat uppskov under något år av tjänstetiden uteblivit från honom enligt § 27 under samma år åliggande tjänstgöring, må det år icke räknas honom till godo såsom tjänsteår i beväringen. Huru förhållas skall, då

§ 5.

1. Värnpliktig är skyldig att inställa sig till inskrivning det år, han fyller tjugu år.

2. Tjänstetiden i beväringen beräknas från början av nyssnämnda år, även om den värnpliktige till följd av laga förfall eller beviljat uppskov skulle bliva inskriven först ett senare år.

Där inskrivning till följd av den värnpliktiges uteblivande utan laga förfall skett ett senare år, räknas tjänstetiden från början av inskrivningsåret.

Har värnpliktig utan laga förfall eller beviljat uppskov under något år av tjänstetiden uteblivit från honom enligt § 27 under samma år åliggande tjänstgöring, må detta år icke räknas honom till godo såsom tjänsteår i beväringen. Huru förhållas skall, då

Tiden för
inskrivning
m. m.

(Nuvarande lydelse.)

värnpliktig uteblivit från endast en del av årets tjänstgöring, bestämmer Konungen.

3. Värnpliktig, varom i § 2 förmäles, är skyldig att inställa sig till inskrivning det år, hans värnplikt tager sin början. Sådan värnpliktig anses därvid likställd med den, som förut erhållit uppskov med inskrivning. *Närmare bestämmelser i fråga om denna lags tillämpning beträffande sådan värnpliktig meddelas av Konungen.*

§ 6.

Inskrivning
såsom
underårig.

1. Yngling må redan det år, då han fyller nitton år, anmäla sig till att inskrivas för utbildning till underbefäl eller fackman vid fotsolket, trängen eller intendenturtrupperna eller att för utbildning vid Norrbottens regemente uttagas från annat regementes inskrivningsområde.

För bifall härtill fordras, att han är vapenför och i övrigt lämplig till den tjänstgöring, vartill han anmäler sig.

2. Yngling, vilken avlagt studentexamen eller erhållit avgångsbetyg från gymnasiet tredje ring vid allmänt läroverk eller som vid annan läroanstalt förvärvat ett kunskapsmått, som, enligt vad Konungen förordnar, skall anses däremot svara, *ävensom* yngling, vilken vid navigationsskola avlagt sjökaptens- eller styrmansexamen eller *å maskinistavdelning annan examen än maskinistexamen* av tredje klass, må redan det år, då han fyller aderton eller nitton år, anmäla sig till inskrivning.

För bifall härtill fordras att vara vapenför; *dock må jämväl sådan i detta moment nämnd till krigstjänst duglig men icke vapenför yngling inskrivas, som med visshet kan förutses icke bliva vapenför till inträdet i värnpliktsåldern.*

(Föreslagen lydelse.)

värnpliktig uteblivit från endast en del av årets tjänstgöring, bestämmer Konungen.

3. Värnpliktig, varom i § 2 förmäles, är skyldig att inställa sig till inskrivning det år, hans värnplikt tager sin början. Sådan värnpliktig anses därvid likställd med den, som förut erhållit uppskov med inskrivning.

§ 6.

1. Yngling, vilken avlagt studentexamen eller erhållit avgångsbetyg från gymnasiet tredje ring vid allmänt läroverk eller som vid annan läroanstalt förvärvat ett kunskapsmått, som, enligt vad Konungen förordnar, skall anses däremot svara, *så ock* yngling, vilken vid navigationsskola avlagt sjökaptens- eller styrmansexamen eller *maskinistexamen av första eller andra klass*, må redan det år, då han fyller aderton eller nitton år, anmäla sig till inskrivning.

För bifall härtill fordras att vara vapenför.

(Nuvarande lydelse.)

(Föreslagen lydelse.)

3. Annan yngling, än i mom. 2 avses, må ock redan det år, då han fyller aderton eller nitton år, anmäla sig till inskrivning för utbildning till plutonchef eller motsvarande befattning, där han, på sätt Konungen förordnar, visar sig äga förutsättningar för dylik utbildning.

För bifall till sådan anmälan fordras att vara vapenför.

2. Annan yngling, än i mom. 1 avses, må ock redan det år, då han fyller aderton eller nitton år, anmäla sig till inskrivning för utbildning till plutonchef eller motsvarande befattning, där han är vapenför och, på sätt Konungen förordnar, visar sig äga förutsättningar för dylik utbildning.

3. Likaledes må annan yngling, än i mom. 1 avses, redan det år, då han fyller aderton eller nitton år, anmäla sig till inskrivning antingen för att utbildas till underbefäl eller fackman vid infanteriet, trängtrupperna eller intendenturtrupperna eller för att från annat inskrivningsområde än Norrbottens uttagas för utbildning vid Norrbottens regemente.

För bifall härtill fordras, att han är vapenför och i övrigt lämplig till den tjänstgöring, vartill han anmäler sig.

4. För en var enligt mom. 1, 2 eller 3 inskriven räknas den i § 3 mom. 1 angivna tjänstetiden i beväringen från och med det år, då han fyllde tjugu år.

5. Vad i denna lag stadgas om värnpliktiga gäller i tillämpliga delar för de enligt denna § inskrivna, även innan de i värnpliktsåldern inträtt.

5. Vad i denna lag stadgas om värnpliktiga gäller i tillämpliga delar för de enligt denna § inskrivna, även innan de inträtt i värnpliktsåldern.

§ 7.

Vapenför värnpliktig inskrives till vapentjänst, annan värnpliktig till den befattning vid hären eller marinen, vartill han må finnas lämplig.

§ 7.

Vapenför värnpliktig uttages till linjetjänst eller till ersättningsreserven.

Värnpliktiga tjänst.

§ 8.

Rörande inskrivna värnpliktigas befrielse från tjänstgöring under krigstid meddelar Konungen de föreskrifter, som för rikets tjänst och det allmännas behov finnas vara påkallade.

Befrielse under krigstid.

§ 9.

Värnpliktig, som är lagstadd eller annorledes i annans tjänst eller arbete antagen, må ej av husbonde eller arbetsgivare hindras att i behörig tid inställa sig till inskrivning, tjänstgöring eller mönstring eller att fullgöra annan honom i denna lag ålagd skyldighet.

Värnpliktig får ej hindras att inställa sig.

(Nuvarande lydelse.)

(Föreslagen lydelse.)

§ 10.

Värnpliktig,
å dömd påföljd
enligt 2 kap.
19 § straff-
lagen.

Värnpliktig, vilken är på grund av honom å dömd straffpåföljd utestängd från behörighet och rättigheter, som omförmälas i 2 kap. 19 § strafflagen, må ej fullgöra honom åliggande tjänstgöring. Sådan värnpliktig anses likställd med den, som erhållit uppskov med tjänstgöring.

KAP. II.

Om de värnpliktigas inskrivning och redovisning.

§ 11.

Inskrivnings-
och rullförings-
områden.

1. För inskrivning och redovisning av de värnpliktiga, med det i mom. 2 stadgade undantag, indelas riket uti inskrivningsområden och rullföringsområden; varje inskrivningsområde omfattar visst antal rullföringsområden. För vart och ett av dessa områden förordnas en befälhavare (inskrivningsbefälhavare, rullföringsbefälhavare).

2. För inskrivning av de värnpliktiga, som äro å *sjömanshus inskrivna*, och för redovisning av marinens å *sjömanshus inskrivna värnpliktiga* bestämmas särskilda sjö- och rullföringsområden, vart och ett omfattande ett eller flera sjömanshus. För varje sjö- och rullföringsområde förordnas en befälhavare (sjö- och rullföringsbefälhavare), lydande under stationsbefälhavare vid station av flottan.

2. För inskrivning av de värnpliktiga, som äro *inskrivna å sjömanshus*, samt för redovisning av marinens och *flygvapnets å sjömanshus inskrivna värnpliktiga* bestämmas särskilda sjö- och rullföringsområden, vart och ett omfattande ett eller flera sjömanshus. För varje sjö- och rullföringsområde förordnas en befälhavare (sjö- och rullföringsbefälhavare), lydande under stationsbefälhavare vid station av flottan.

§ 12.

Åtgärder för
inskrivning
m. m.

1. Vederbörande mantalsskrivningsförrättare åligger att, sedan mantalsskrivningarna blivit avslutade, med ledning av mantalslängderna uppsätta fullständiga listor över inskrivnings-skyldiga värnpliktiga. Dessa listor skola för granskning översändas till vederbörande pastorsämbeten, vilka genom anteckning å dem böra upplysa, dels om någon av däruti upptagna värnpliktiga är på grund av honom å dömd straffpåföljd för alltid eller för viss tid utestängd från behörighet och rättigheter, som omförmälas i 2 kap. 19 § strafflagen, eller avlidit eller avflyttat till annan ort, som, då den är känd, bör uppgivas,

§ 12.

1. Vederbörande mantalsskrivningsförrättare åligger att, sedan mantalsskrivningarna blivit avslutade, med ledning av mantalslängderna uppsätta fullständiga listor över inskrivnings-skyldiga värnpliktiga. Dessa listor skola för granskning översändas till vederbörande pastorsämbeten, vilka genom anteckning å dem böra upplysa, dels om någon av däruti upptagna värnpliktiga är på grund av honom å dömd straffpåföljd för alltid eller för viss tid utestängd från behörighet och rättigheter, som omförmälas i 2 kap. 19 § strafflagen, eller avlidit eller avflyttat till annan ort, som, då den är känd, bör uppgivas,

(Nuvarande lydelse.)

(Föreslagen lydelse.)

eller är inskriven å sjömanshus, med uppgift på sjömanshuset, dels om och vilka inskrivningsskyldiga värnpliktiga efter mantalsskrivningen inflyttat i församlingen, med uppgivande, där så ske kan, från vilken ort inflyttningen skett, varefter listorna, bekräftade med vederbörande pastorers underskrifter och åtföljda av de värnpliktigas prästbetyg, skola till mantalsskrivningsförrättaren återsändas. Mantalsskrivningsförrättaren insänder dessa listor, behörigen transporterade och summerade, ävensom prästbetygen till Konungens befallningshavande, som ofördröjligen översänder dem till vederbörande inskrivningsbefälhavare.

2. Prästerskapet samt landsstatens tjänstemän, synnerligen mantalsskrivningsförrättarna, så ock sjömanshusombudsmännen vare pliktiga att, i allt vad på dem kan ankomma, tillhandagå vederbörande befäl med de upplysningar och det bistånd, som av dem kunna äskas för de värnpliktigas inskrivning och redovisning.

3. Där anteckningar motsvarande församlingsböckerna föras av annan myndighet än prästerskapet, skola prästerskapets skyldigheter enligt denna § åligga sådan myndighet.

4. Närmare föreskrifter om fullgörandet av de åligganden, som i fråga om de värnpliktigas inskrivning och redovisning tillkomma områdesbefälhavare och sjömanshusombudsmän ävensom mantalsskrivningsförrättare och pastorer eller i mom. 3 omförmälda myndigheter, utfärdas av Konungen.

§ 13.

§ 13.

1. Varje år skall inom de särskilda rullföringsområdena och för de särskilda sjömanshusen å tider och ställen, som, efter det vederbörande inskrivnings- eller sjörrullföringsbefälhavare blivit hörd, bestämmas av Konungens befallningshavande i det län, till vilket rullföringsområdet eller största delen därav hör, eller *var inom* sjömanshuset är beläget, inskrivning förrättas med de värnpliktiga, som under året fylla tjugu år, samt med de äldre värnpliktiga, vilka icke förut blivit inskrivna eller frikallade.

1. Varje år skall inom de särskilda rullföringsområdena och för de särskilda sjömanshusen å tider och ställen, som, efter det vederbörande inskrivnings- eller sjörrullföringsbefälhavare blivit hörd, bestämmas av Konungens befallningshavande i det län, till vilket rullföringsområdet eller största delen därav hör, eller *inom vilket* sjömanshuset är beläget, inskrivning förrättas med de värnpliktiga, som under året fylla tjugu år, samt med de äldre värnpliktiga, vilka icke förut blivit inskrivna eller frikallade.

Värnpliktiga
inskrivning.

(Nuvarande lydelse.)

(Föreslagen lydelse.)

2. Inkallelse till inskrivningsförrättning verkställes av Konungens befallningshavande genom kungörelse och offentligt anslag inom varje kommun.

§ 14.

§ 14.

Personlig
inställelse.
Inskrivnings-
bok.

1. Vid inskrivningsförrättning är varje till densamma inkallad värnpliktig med undantag av den, som är *å sjömanshus inskriven och till sjöfart inmönstrad*, skyldig att personligen inställa sig; dock må utan personlig inställelse inskrivas värnpliktig, som i den ordning, Konungen föreskriver, styrker, att han är *till krigstjänst duglig*, och som antingen finnes enligt § 43 mom. 1 *hava för uteblivandet visat laga förfall* eller ock innehar anställning utomlands eller *därstädes uppehåller sig* för idkande av studier eller för utbildning i sitt yrke.

2. Efter inskrivningen erhåller den värnpliktige en inskrivningsbok, varuti skall av vederbörande befäl antecknas vad som *beträffande hans värnplikt är av vikt att kunna styrka, såsom fullgjord tjänstgöringsskyldighet m. m. dylikt*, och med vilken bör följa ett utdrag av denna lag samt av andra lagar och stadganden rörande krigsmakten.

3. Överstiger avståndet mellan inkallad värnpliktigs hemvist inom den ort, där han är kyrkobokförd, och förrättningsstället två nymil, är han berättigad att uppbära den gottgörelse för fram- och återresan mellan dessa orter, som varder särskilt bestämd. Sådan gottgörelse tillkommer dock icke värnpliktig, som tillförene utan laga förfall uteblivit från dylik förrättning.

§ 15.

Inskrivnings-
ort.

1. Inställelse till inskrivning sker vid inskrivningsförrättning för den ort, där den värnpliktige är kyrkobokförd.

Värnpliktig, som vistas å annan ort, må dock undergå inskrivning å vistelseorten, men skall i sådant fall utan kallelse anmäla sig hos vederbörande inskrivningsnämnd och därvid avlämna prästbetyg. Sålunda inskriven värnpliktig tillhör dock fortfarande det område, där han är kyrkobokförd.

1. Vid inskrivningsförrättning är varje till densamma inkallad värnpliktig med undantag av den, som är *inskriven å sjömanshus och inmönstrad till sjöfart*, skyldig att personligen inställa sig; dock må utan personlig inställelse inskrivas värnpliktig, som i den ordning, Konungen föreskriver, styrker, att han är *vapenför*, och som antingen finnes enligt § 43 mom. 1 *hava visat laga förfall för uteblivandet* eller ock innehar anställning utomlands eller *uppehåller sig därstädes* för idkande av studier eller för utbildning i sitt yrke.

2. Efter inskrivningen erhåller den värnpliktige en inskrivningsbok, varuti skall av vederbörande befäl antecknas vad som *är av vikt att känna beträffande hans värnplikt*, och med vilken bör följa ett utdrag av denna lag samt av andra lagar och stadganden rörande krigsmakten.

Värnpliktig, som vistas å annan ort, må dock undergå inskrivning å vistelseorten, men skall i sådant fall utan kallelse anmäla sig hos vederbörande inskrivningsnämnd och därvid avlämna prästbetyg. Sålunda inskriven värnpliktig tillhör fortfarande det område, där han är kyrkobokförd.

(Nuvarande lydelse.)

(Föreslagen lydelse.)

2. Inskrivning av värnpliktig, som är inskriven å sjömanshus, sker vid inskrivningsförrättning för det sjömanshus, han tillhör. Sådan värnpliktig må dock undergå inskrivning vid inskrivningsförrättning för annat sjömanshus, i vilket fall det åligger honom att utan kallelse anmäla sig hos inskrivningsnämnden för sistnämnda sjömanshus och därvid, förutom prästbetyg, avlämna intyg från vederbörande sjömanshusombudsman rörande såväl sin befattning inom sjömansyrket som den tid, varunder han varit inmönstrad till sjöfart, eller, om intyg icke kunnat anskaffas, uppvisa sjöfartsbok.

Å sjömanshus inskriven värnpliktig, som *inskrives i* hären, överföres *till* hären, överföres till *vid inskrivningsförrättningen* till det *det* rullföringsområde, inom vilket han är kyrkobokförd.

3. Vad *ovan* i denna § stadgas om värnpliktig skall äga motsvarande tillämpning beträffande yngling, som enligt § 6 inskrives, innan han inträtt i värnpliktsåldern.

3. Vad i denna § stadgas om värnpliktig skall äga motsvarande tillämpning beträffande yngling, som enligt § 6 inskrives, innan han inträtt i värnpliktsåldern.

KAP. III.

Om uppskov med inskrivning eller tjänstgöring, så ock om frikallelse efter inskrivning.

Om uppskov med inskrivning eller tjänstgöring, så ock om frikallelse i vissa fall.

§ 16.

1. Uppskov med inskrivning till nästföljande års inskrivningsförrättning meddelas värnpliktig, som av en eller annan möjligen övergående anledning, såsom tillfällig sjukdom, försenad eller otillräcklig kroppsutveckling eller dylikt, vid inskrivningsförrättningen befinnes vara till tjänstgöring oförmögen eller olämplig eller genom de med tjänstgöringen förenade ansträngningarna utsättas för men eller fara.

2. Sådant uppskov kan ock medgivas enda arbetsföra sonen, sonsonen eller dottersonen till orkeslös eller vanför fader, farfader, morfader eller till änka, fränskild eller övergiven hustru eller ogift kvinna, enda arbetsföra fostersonen till orkeslös eller vanför fosterfader eller till fostermoder, ävensom enda arbetsföra brodern till ett eller flera minderåriga eller vanföra faderlösa syskon, dock endast såvida sagda föräldrar, far- eller morföräldrar eller fosterföräldrar eller syskon äro av hans arbete för sitt uppehälle väsentligen beroende. Har sådan

Uppskov med
inskrivning
m. m.

(Nuvarande lydelse.)

(Föreslagen lydelse.)

för sitt uppehålle av den värnpliktiges arbete väsentligen beroende anhörig, som nyss nämnts, av samme värnpliktige erhållit försörjning alltifrån början av kalenderåret närmast före inskrivningsförrättningen eller, där behovet av försörjning uppstått först vid senare tidpunkt, alltifrån behovets uppkomst, kan även i det fall, att den värnpliktige icke är den enda arbetsföra sonen, sonsonen, dottersonen, fostersonen eller brodern, uppskov med inskrivningen medgivas honom, därest han är den enda, som, såvitt veterligt är, kan lämna nödigt försörjningsbidrag.

3. Förefinnes anledning till uppskov enligt denna § ännu vid inskrivningsförrättningen det år, under vilket den värnpliktige fyller tjugufyra år, frikallas han från värnpliktens fullgörande under fredstid.

4. Bliver inskriven värnpliktig till följd av sådan orsak, som omförmäles i § 4, oförmögen till tjänst vid rikets försvar, äger han att, på framställning hos behörig inskrivningsnämnd, varda frikallad från värnpliktens vidare fullgörande.

5. Nu har utländsk man, som icke förut varit svensk medborgare, blivit genom naturalisation upptagen till medborgare här i landet; fyller han det år, inskrivningen sker, minst tjugusex år eller kan han med intyg styrka, att han i utlandet gjort militärtjänst under längre tid, än vad i § 27 mom. 1 sägs, då skall han frikallas från värnpliktens fullgörande under fredstid.

2. Förefinnes anledning till uppskov enligt mom. 1 ännu vid inskrivningsförrättningen det år, under vilket den värnpliktige fyller tjugufyra år, frikallas han från värnpliktens fullgörande under fredstid.

3. Bliver inskriven värnpliktig till följd av sådan orsak, som omförmäles i § 4 mom. 1, oduglig till krigstjänst, äger han att, på framställning hos behörig inskrivningsnämnd, varda frikallad från värnpliktens vidare fullgörande.

Uppkommer för inskriven värnpliktig sådant förhållande, som avses i § 4 mom. 2 första stycket a) eller c) eller andra stycket, äger han, likaledes på framställning hos behörig inskrivningsnämnd, att varda frikallad från värnpliktens vidare fullgörande under fredstid.

4. I enahanda ordning skall vidare från värnpliktens fullgörande under fredstid frikallas:

a) till svensk medborgare genom naturalisation upptagen utländsk man, som det år, han jämlikt § 5 mom. 3 är skyldig att inställa sig till inskrivning, fyller minst tjugusex år;

(Nuvarande lydelse.)

(Föreslagen lydelse.)

6. Sådan frikallelse äge ock den tillgodonjuta, som från riket avflyttat till land inom främmande världsdel och därefter åter hit inflyttat; dock under villkor:

att avflyttningen icke skett i strid med då gällande föreskrifter om utvandring,

att han under det år, han återinflyttat, fyllt minst *tjuuguått* år, samt

att minst *nio* år förflutit från avflyttningen till återinflyttningen, häri således icke inberäknad den tid, som vistelsen i riket varat, innan förlorad svensk medborgarrätt återförvärvats.

Vad i detta moment stadgas skall äga tillämpning endast till och med de inskrivningsförrättningar, som äga rum år 1925; dock skall den stadgade förmånen tillkomma även sådan i samma moment avsedd värnpliktig, som varit skyldig att inställa sig till inskrivning år 1925 eller tidigare men på grund av laga förfall inskrives först år 1926 eller senare.

b) den, som avflyttat från riket och därefter återinflyttat hit, dock under villkor,

att avflyttningen icke skett i strid med vid tidpunkten för densamma gällande föreskrifter,

att han under det år, han återinflyttat, fyllt minst *tjugusex* år, och

att minst *sju* år förflutit från avflyttningen till återinflyttningen, häri således icke inberäknad den tid, som vistelsen i riket varat, innan förlorad svensk medborgarrätt återförvärvats; samt

c) en var, som kan med intyg styrka, att han i utlandet gjort militärtjänst under längre tid än i § 27 mom. 1 stadgas.

5. Där, utan att fall, varom ovan i denna § sägs, är för handen, synnerliga skäl därtill föreligga, må Konungen helt eller delvis frikalla inskriven värnpliktig, som därom anhåller, från värnpliktens fullgörande under fredstid.

§ 17.

1. Uppskov till nästföljande år med den i § 27 föreskrivna första tjänstgöring kan vid inskrivningen medgivas:

a) å sjömanshus inskriven värnpliktig, som enligt intyg från sjömanshus-

§ 17.

1. Uppskov till nästföljande år med *påbörjandet* av den i § 27 föreskrivna första tjänstgöring eller tjänstgöring i en följd för värnpliktiga, uttagna till linjetjänst, kan vid inskrivningen medgivas:

Uppskov med
tjänstgöring
m. m.

(Nuvarande lydelse.)

(Föreslagen lydelse.)

ombudsmannen är förhyrd för längre utrikes resa å handelsfartyg och som till följd därav icke utan väsentlig olägenhet kan, så länge resan fortvarar, inställa sig;

b) å sjömanshus inskriven värnpliktig, som gör sannolikt, att han inom ett år efter inskrivningen kommer att söka inträde i sjökapten-, styrmans-, förste maskinist- eller andre maskinistklass vid navigationsskola;

c) värnpliktig, som själv förvaltar och brukar honom tillhörig fast egendom eller själv driver honom tillhörig handels-, fabriks- eller annan industriell rörelse och av en eller annan anledning icke varit i tillfälle att på lämpligt sätt ordna om fastighetens eller rörelsens skötande under den tid, han för sin militära tjänstgöring skulle bliva frånvarande; samt

d) värnpliktig, som visar annat giltigt skäl för uppskovs beviljande, såsom att tjänstgöringens fullgörande skulle medföra avsevärt avbräck i fortskriden lärokurs eller eljest bereda honom eller av hans arbete beroende nära anhöriga väsentliga svårigheter eller olägenheter.

Fortfar anledning till uppskov med den i § 27 stadgade första tjänstgöring, må förlängt uppskov, varje gång för ett år, av vederbörande inskrivningsnämnd *den värnpliktige beviljas*; dock att tjänstgöringen, *utom i fall, som i mom. 6 här nedan arses*, skall taga sin början senast det år, under vilket han fyller tjugufyra år.

2. Yppas för inskriven värnpliktig, efter det inskrivningsförrättningen avslutats, sådan anledning till uppskov med den i § 27 föreskrivna första tjänstgöring, *varom i mom. 1 här ovan förmäles*, må uppskov med nämnda tjänstgöring till nästföljande år *den värnpliktige medgivas* i den ordning, Konungen bestämmer. Fortfar anledning till uppskov eller har annan uppskovsanledning av beskaffenhet, som ovan nämnts, yppats före nästinfallande inskrivningsförrättning, åligger det den värnpliktige, där han önskar ytterligare uppskov med *första tjänstgöringen*, att *därom vid sagda förrättning göra framställning* hos vederbörande inskrivningsnämnd. Har annat förfall än det, som tidigare föranlett uppskov *med första tjänstgöringen*,

Fortfar anledning till uppskov med *ovan nämnd tjänstgöring*, må förlängt uppskov, varje gång för ett år, av vederbörande inskrivningsnämnd *beviljas den värnpliktige*; dock att tjänstgöringen skall taga sin början senast det år, under vilket han fyller tjugufyra år.

2. Yppas för värnpliktig, *uttagen till linjetjänst*, efter det inskrivningsförrättningen avslutats, sådan anledning till uppskov, *varom i mom. 1 förmäles*, med *påbörjande av den i § 27 föreskrivna första tjänstgöring eller tjänstgöring i en följd*, må uppskov med *påbörjande av nämnda tjänstgöring till nästföljande år medgivas den värnpliktige* i den ordning, Konungen bestämmer. Fortfar anledning till uppskov eller har annan uppskovsanledning av beskaffenhet, som ovan nämnts, yppats före nästinfallande inskrivningsförrättning, åligger det den värnpliktige, där han önskar ytterligare uppskov med *ifrågavarande tjänstgöring*, att *vid sagda förrättning göra framställning* *därom* hos vederbörande inskrivningsnämnd. Har annat förfall än det, som tidigare för-

(Nuvarande lydelse.)

(Föreslagen lydelse.)

ypplats så sent, att framställning icke kunnat göras hos inskrivningsnämnden, må förnyat uppskov medgivas i den ordning, Konungen bestämmer.

3. Uppskov till nästföljande år med i § 27 föreskriven repetitionsövning eller reservtruppövning eller med i § 36 mom. 1 föreskriven landstormsövning må beviljas i den ordning, Konungen bestämmer.

4. Från redan påbörjad tjänstgöring må iden ordning, Konungen bestämmer, hemförlovas värnpliktig, för vilken efter tjänstgöringens början i anledning av dödsfall eller annan av honom oberoende händelse inträtt förhållande, på grund varav han är att likställa med här ovan i mom. 1 c) eller d) omförmäld värnpliktig. I samma ordning må från redan påbörjad tjänstgöring hemförlovas värnpliktig, med avseende å vilken föreligger sådant förhållande, som i § 16 mom. 2 sägs, även om det samma förefunnits före tjänstgöringens början, dock under förutsättning att förhållandet inträtt, efter det inskrivningsförrättningen avslutats, och att ansökning om hemförlovning gjorts inom trettio dagar från tjänstgöringens början. Huruvida och i vad mån sålunda hemförlovad värnpliktig må anses hava fullgjort nämnda tjänstgöring, även som i vilken ordning honom åliggande återstående tjänstgöring skall fullgöras, därom förordnar Konungen.

Fortfar förfallet eller har annan anledning av beskaffenhet, som ovan sägs, till uppskov med den tjänstgöring, som icke anses av den värnpliktige fullgjord, yppats före nästinfallande inskrivningsförrättning, åligger det den värnpliktige, där han önskar uppskov med nämnda tjänstgöring, att därom

anlett uppskov, yppats så sent, att framställning icke kunnat göras hos inskrivningsnämnden, må förnyat uppskov medgivas i den ordning, Konungen bestämmer.

3. Från redan påbörjad första tjänstgöring eller tjänstgöring i en följd må i den ordning, Konungen bestämmer, hemförlovas till linjetjänst uttagen värnpliktig, för vilken efter tjänstgöringens början i anledning av dödsfall eller annan av honom oberoende händelse inträtt förhållande, på grund varav han är att likställa med i mom. 1 c) eller d) omförmäld värnpliktig.

Fortfar förfallet eller har annan anledning av beskaffenhet, som ovan sägs, till uppskov med den återstående tjänstgöringen yppats före nästinfallande inskrivningsförrättning, åligger det den värnpliktige, där han önskar uppskov med nämnda tjänstgöring, att vid sagda förrättning göra framställning därom

(Nuvarande lydelse.)

(Föreslagen lydelse.)

vid sagda förrättning göra framställning hos vederbörande inskrivningsnämnd. Har annat förfall än det, som tidigare föranlett hemförlovning, yppats så sent, att framställning icke kunnat göras hos inskrivningsnämnden, må uppskov medgivas i den ordning, Konungen bestämmer.

5. Värnpliktig, som vid navigations-skola avlagt styrmansexamen och förklarar sig ämna efter avlagd sjökaptensexamen söka anställning såsom reserv-officersaspirant för utbildning till reservofficer vid marinen, må, om han anses härför lämplig, på ansökan hemförlovas från pågående tjänstgöring, sedan minst tre fjärdedelar av den för honom i § 27 bestämda tjänstgöringen fullgjorts; dock med skyldighet för sådan värnpliktig att fullgöra den återstående tjänstgöringen, om han icke avlagt sjökaptensexamen och vunnit anställning såsom reservofficersaspirant senast året efter det, då han hemförlovats.

hos vederbörande inskrivningsnämnd. Har annat förfall än det, som tidigare föranlett hemförlovning, yppats så sent, att framställning icke kunnat göras hos inskrivningsnämnden, må uppskov medgivas i den ordning, Konungen bestämmer.

4. Värnpliktig, som vid navigations-skola avlagt styrmansexamen och förklarar sig ämna efter avlagd sjökaptensexamen söka anställning såsom reserv-officersaspirant för utbildning till reservofficer vid marinen, må, på ansökan, gjord inom trettio dagar från det att den för honom i § 27 bestämda tjänstgöringen tagit sin början, i och för avläggande av sjökaptensexamen hemförlovas från pågående tjänstgöring, dock med skyldighet för sådan värnpliktig att fullgöra den återstående tjänstgöringen, om han icke avlagt sjökaptensexamen och vunnit anställning såsom reservofficersaspirant senast året efter det, då han hemförlovats.

5. Huruvida och i vad mån värnpliktig, som jämlikt mom. 3 eller 4 hemförlovats, må anses hava fullgjort honom äliggande tjänstgöring, ävensom i vilken ordning den återstående tjänstgöringen skall fullgöras, därom meddelar Konungen erforderliga bestämmelser.

6. Uppskov med påbörjande av i § 27 föreskriven annan tjänstgöring än ovan i mom. 1 sägs, så ock hemförlovning från sådan tjänstgöring må beviljas i den ordning, Konungen bestämmer.

6. Är anledning till uppskov med eller hemförlovning från tjänstgöring, varom ovan i denna § sägs, av beskaffenhet, som i § 16 mom. 2 omförmäles, och förefinnes anledningen ännu fyra år efter det, då den värnpliktige erhö

(Nuvarande lydelse.)

(Föreslagen lydelse.)

uppskov eller hemförlovades, gälla vad i mom. 3 av samma § är stadgat.

7. Har för värnpliktig vid inskrivningsförrättning förelegat sådant förhållande, som i § 16 mom. 2 omfattas, men har han av glömska, okunighet eller liknande orsak försummat att då begära uppskov med tjänstgöringen, må den värnpliktige, på därom gjord ansökning och efter prövning i varje särskilt fall, i den ordning, Konungen närmare bestämmer, erhålla uppskov med eller hemförlovning från tjänstgöringen.

KAP. IV.

Om inskrivningsnämnd och inskrivningsrevision.

§ 18.

1. För rullföringsområde skall finnas en inskrivningsnämnd, bestående av en regementsofficer såsom ordförande samt fyra andra ledamöter, nämligen en av Konungens befallningshavande i det län, till vilket området eller största delen därav hör, därtill förordnad lagfaren man, ävensom rullföringsbefälhavaren samt två inom samma område bosatta, icke militära personer, vilka jämte ett lika antal suppleanter väljas varje gång för två år av landstinget eller, där rullföringsområde utgöres av stad, som ej under landsting lyder, av stadsfullmäktige. En ledamot och en suppleant avgå årligen. Omfattar rullföringsområde landsdelar, hörande under olika landsting, eller landsdel och stad, som ej under landsting lyder, väljas särskilt för varje sådan landsdel eller stad två ledamöter i nämnden jämte lika antal suppleanter. De av landsting eller stadsfullmäktige valda ledamöter eller, i händelse de äro hindrade, deras suppleanter deltaga i näm-

§ 18.

1. För rullföringsområde skall finnas en inskrivningsnämnd, bestående av en regementsofficer såsom ordförande samt två andra ledamöter, nämligen en läkare och en inom området bosatt, icke militär person, vilken jämte en suppleant väljes varje gång för ett år av landstinget eller, där rullföringsområde utgöres av stad, som ej lyder under landsting, av stadsfullmäktige. Omfattar rullföringsområde landsdelar, hörande under olika landsting, eller landsdel och stad, som ej lyder under landsting, väljes särskilt för varje sådan landsdel eller stad en ledamot i nämnden jämte en suppleant. Av landsting eller stadsfullmäktige vald ledamot eller, i händelse han är hindrad, hans suppleant deltagar i nämndens förrättningar endast i vad angår det område, för vilket han blivit vald.

Inskrivnings-
nämnds
sammansätt-
ning.

(Nuvarande lydelse.)

(Föreslagen lydelse.)

dens förrättningar endast i vad angår det område, för vilket *de blivit valda*.

För större rullföringsområde må, där Konungen så bestämmer, finnas två eller flera inskrivningsnämnder, var och en för viss del av rullföringsområdet, sammansatta såsom ovan är föreskrivet, *dock att i stället för rullföringsbefälhavaren må träda annan officer.*

Vid sammanträde av inskrivningsnämnd för rullföringsområde, från vilket ett större antal värnpliktiga inskrives i marinen, må officer av marinen närvara för att lämna nämnden erforderliga upplysningar och göra de yrkanden, som han finner behöfliga i fråga om inskrivningen av värnpliktig till tjänst eller särskild befattning vid marinen, dock utan rätt att i nämndens beslut deltaga.

2. För sjömanshus skall finnas en inskrivningsnämnd, bestående av en regementsofficer såsom ordförande och fyra andra ledamöter, nämligen *en av Konungens befallningshavande i det län, inom vilket sjömanshuset är beläget, därtill förordnad lagfaren man ävensom sjörrullföringsbefälhavaren och två inom staden, där sjömanshuset är beläget, bosatta, icke militära personer, vilka jämte ett lika antal suppleanter väljas på sätt i mom. 1 är för varje fall stadgat.*

I de fall, Konungen bestämmer, må i stället för sjörrullföringsbefälhavare träda annan officer.

3. För att beslut må kunna av nämnden fattas, erfordras, att *minst tre* ledamöter, däribland *en militär samt den av Konungens befallningshavande förordnade ledamoten, äro tillstädes. Falla vid omröstning till beslut rösterna*

För större rullföringsområde må, där Konungen så bestämmer, finnas två eller flera inskrivningsnämnder, var och en för viss del av rullföringsområdet, sammansatta såsom ovan är föreskrivet.

Nämnden biträdes av rullföringsbefälhavaren eller i de fall, Konungen bestämmer, annan officer.

2. För sjömanshus skall finnas en inskrivningsnämnd, bestående av en regementsofficer såsom ordförande och två andra ledamöter, nämligen *en läkare och en inom staden, där sjömanshuset är beläget, bosatt, icke militär person, vilken jämte en suppleant väljes på sätt i mom. 1 är för varje fall stadgat.*

Nämnden biträdes av sjörrullföringsbefälhavaren eller i de fall, Konungen bestämmer, annan officer.

3. För att beslut må kunna av inskrivningsnämnd fattas, erfordras, att *samtliga* ledamöter äro tillstädes.

(Nuvarande lydelse.)

(Föreslagen lydelse.)

lika, gälla ordförandens eller, vid förfall för denne, områdesbefälhavarens mening.

Nämnden biträdes av minst en läkare.

§ 19.

1. Inskrivningsnämnd för rullföringsområde sammankallas av Konungens befallningshavande i det län, vartill området eller största delen därav hör. Sådan nämnd åligger:

Inskrivnings-
nämnds
åligganden

a) att verkställa behörig inskrivning av de värnpliktiga;

b) att pröva och besluta om de i §§ 4, 16 och 17 omnämnda frikallelser och uppskov;

c) att, därest för frånvarande värnpliktig företes intyg om kroppslig eller andlig brist av sådan beskaffenhet, att den synes nämnden till fullo ådagalägga hans oförmögenhet till tjänst vid rikets försvar, utan hinder av den värnpliktiges frånvaro besluta hans frikallelse från värnpliktens fullgörande;

a) att pröva de värnpliktigas duglighet till krigstjänst, vapenförhet och lämplighet för olika slags utbildning;

b) att pröva och besluta om de i §§ 4, 16 och 17 omnämnda frikallelser och uppskov eller, där, enligt vad i § 22 sägs, sådant tillkommer inskrivningsrevision, anteckna vad som i och för avgörandet kan för inskrivningsrevisionen vara av vikt att känna;

c) att, därest för frånvarande värnpliktig företes intyg om kroppslig eller andlig brist av sådan beskaffenhet, att den synes nämnden till fullo ådagalägga hans oduglighet till krigstjänst, utan hinder av den värnpliktiges frånvaro besluta hans frikallelse från värnpliktens fullgörande;

d) att verkställa behörig inskrivning av de värnpliktiga;

e) att i de fall och i den ordning, Konungen bestämmer, verkställa i § 24 stadgad uttagning till linjetjänst och ersättningsreserven eller där, enligt vad Konungen bestämmer, sådan uttagning tillkommer inskrivningsrevision, uppgöra förslag till uttagningen med angivande av de värnpliktigas större eller mindre lämplighet för linjetjänst samt vad eljest i och för uttagningen kan för inskrivningsrevisionen vara av vikt att känna;

d) att mottaga de värnpliktigas anmälningar rörande det truppslag vid hären eller den tjänst vid marinen, vari de önska bli inskrivna, ävensom att efterfråga, vilka av de värnpliktiga önska uttagas för utbildning till under-

f) att mottaga de värnpliktigas anmälningar rörande det truppslag vid hären eller den tjänst vid marinen eller flygcapnet, som de önska bli tilldelade, ävensom att i de fall och i den ordning, Konungen bestämmer, tilldela inskrivna

(Nuvarande lydelse.)

befäl eller fackmän vid fotfolket, trängen och intendenturtrupperna eller önska undergå för utbildning till plutonchef eller motsvarande befattning stadgad särskild tjänstgöring;

e) att, där ej, enligt vad i § 22 sägs, sådant tillkommer inskrivningsrevision, efter prövning av de värnpliktigas lämplighet för olika truppslag, tjänster eller särskilda befattningar, tilldela de olika truppslagen, tjänsterna eller befattningarna dem, som inskrivits, varvid iaktages, att vid lika lämplighet i första rummet uttagas de, vilka därtill anmält sig; skolande inskrivningsnämnd tillika enligt föreskrifter, som Konungen meddelar, anteckna vissa värnpliktiga såsom lämpliga att, utöver de visst truppslag eller viss tjänst tilldelade, i händelse av behov uttagas till sådant truppslag eller sådan tjänst; samt

f) att tillställa de inskrivna den i § 14 nämnda inskrivningsbok, i vilken nämndens beslut bör vara antecknat.

Över nämndens beslut föres protokoll av den utav Konungens befallningshavande förordnade ledamoten, därvid från beslut avvikande mening, som blivit framställd av ordföranden eller annan ledamot inom nämnden, eller från beslut avvikande yrkande, som blivit gjort av biträdande läkare eller av den i § 18 mom. 1 omförmälda officer av

(Föreslagen lydelse.)

värnpliktiga olika truppslag och tjänster, eller där, enligt vad Konungen bestämmer, sådan tilldelning tillkommer inskrivningsrevision, uppgöra förslag rörande tilldelningen med angivande av de värnpliktigas lämplighet för olika truppslag och tjänster;

g) att efterfråga, vilka av de värnpliktiga önska uttagas för utbildning till underbefäl eller fackmän vid infanteriet, trängtrupperna och intendenturtrupperna, för utbildning till plutonchef eller motsvarande befattning eller för utbildning i särskild ordning vid Svea livgarde eller vilka värnpliktiga önska uttagas från annat inskrivningsområde än Norrbottens för utbildning vid Norrbottens regemente och från annat inskrivningsområde än Gotlands för utbildning vid Gotlands infanterikår, ävensom att enligt föreskrifter, som Konungen meddelar, uppgöra förslag till dylik uttagning, varvid iaktages, att vid lika lämplighet i första rummet ifrågakomma de, vilka anmält sig därtill, samt att för utbildning till underbefäl eller fackmän icke böra uttagas sådana värnpliktiga, som visa, att tjänstgöringens fullgörande skulle bereda dem eller av deras arbete beroende nära anhöriga väsentliga svårigheter eller olägenheter; samt

h) att tillställa inskriven värnpliktig den i § 14 nämnda inskrivningsbok eller skriftligt meddelande angående det beslut, som inskrivningsnämnden fattat.

Över nämndens beslut föres protokoll av ordföranden, därvid från beslut avvikande mening, som blivit framställd av ordföranden eller annan ledamot inom nämnden, antecknas till protokollet; och skola, innan nämnden åtskiljes, såväl inskrivningslängderna som protokollet underskrivas av nämnden.

(Nuvarande lydelse.)

(Föreslagen lydelse.)

marinen, antecknas till protokollet; och skola, innan nämnden åtskiljes, såväl inskrivningslängderna som protokollet av nämnden underskrivas.

2. Inskrivningsnämnd för sjömanshus sammankallas av Konungens befallningshavande i det län, där sjömanshuset är beläget, och gäller för sådan inskrivningsnämnd i tillämpliga delar vad för den i mom. 1 omförmälda inskrivningsnämnd är föreskrivet.

3. Under den del av året, som infaller emellan inskrivningsnämndens sammanträde och inskrivningsrevisionens sista sammanträde för året, må för inskrivning av värnpliktiga, som uteblivit från den i § 13 omförmälda inskrivningsförrättning, de åligganden och befogenheter, som enligt mom. 1 tillhöra inskrivningsnämnd, i den omfattning och i enlighet med de närmare föreskrifter, Konungen meddelar, utövas av inskrivningsbefälhavaren eller, beträffande å sjömanshus inskrivna värnpliktiga, av sjörullföringsbefälhavaren.

Beslut, som av områdesbefälhavaren i sådant ärende meddelas, skall underställas näst därefter sammanträdande inskrivningsrevision och må ej gälla, förrän detsamma blivit av revisionen prövat; dock att sjörullföringsbefälhavares beslut beträffande värnpliktig, som med laga förfall varit frånvarande från inskrivningsförrättning, skall gälla, till dess detsamma blivit av revisionen prövat.

4. Sjørullföringsbefälhavare må även under den del av året, som infaller emellan inskrivningsrevisionens sista sammanträde för året och näst infallande inskrivningsförrättning, utöva i mom. 3 omförmälda åligganden och befogenheter beträffande å sjömanshus inskriven värnpliktig, vilken med laga förfall varit frånvarande från inskriv-

3. Under den del av året, som infaller emellan inskrivningsnämndens och inskrivningsrevisionens sammanträden, må för inskrivning av värnpliktiga, som uteblivit från den i § 13 omförmälda inskrivningsförrättning, eller ynglingar, som önska bli inskrivna enligt § 6, de åligganden och befogenheter, som enligt mom. 1 tillhöra inskrivningsnämnd, i den omfattning och i enlighet med de närmare föreskrifter, Konungen meddelar, utövas av inskrivningsbefälhavaren eller, beträffande å sjömanshus inskrivna, av sjörullföringsbefälhavaren.

Beslut, som av områdesbefälhavaren meddelas i sådant ärende, skall underställas näst därefter sammanträdande inskrivningsrevision och må ej gälla, förrän detsamma blivit av revisionen prövat; dock att sjörullföringsbefälhavares beslut beträffande i § 24 mom. 1 a) eller b) nämnd värnpliktig, som med laga förfall varit frånvarande från inskrivningsförrättning, skall gälla, till dess detsamma blivit av revisionen prövat.

4. Sjørullföringsbefälhavare må även under den del av året, som infaller emellan inskrivningsrevisionens sammanträde och näst infallande inskrivningsförrättning, utöva i mom. 3 omförmälda åligganden och befogenheter beträffande i § 24 mom. 1 a) eller b) nämnd värnpliktig, vilken med laga förfall varit frånvarande från inskriv-

(Nuvarande lydelse.)

ningsförrättning för sjömanshus eller som haft fast anställning såsom sjökadett, kustartillerikadett, mariningenjörselev, mariningenjörsaspirant, marinintendentselev eller marinintendentsaspirant.

Under nu nämnd tid må jämväl inskrivningsbefälhavare beträffande å sjömanshus icke inskriven värnpliktig, som haft fast anställning såsom sjökadett, kustartillerikadett, mariningenjörselev, mariningenjörsaspirant, marinintendentselev eller marinintendentsaspirant, utöva i mom. 3 omförmälda åligganden och befogheter.

Beslut, som av sjöruddföringsbefälhavare eller inskrivningsbefälhavare i sådant fall meddelas, skall gälla, till dess detsamma blivit av inskrivningsnämnden prövat.

§ 20.

Besvär över
inskrivnings-
nämnds beslut.

1. Över inskrivningsnämnds beslut må besvär anföras endast av värnpliktig, som beslutet rör. Dessa besvär skola ställas till inskrivningsrevisionen samt inom fjorton dagar efter beslutets meddelande ingivas till Konungens befallningshavande i det län, inom vilket förrättningen ägt rum. Besvären må även inom behörig tid med posten insändas; dock skall i sådant fall behörigen styrkas, att den klagande egenhändigt undertecknat besvärsskriften eller att densamma på hans begäran eller med hans samtycke blivit uppsatt.

2. Över beslut, som meddelas jämlikt § 19 mom. 3, må besvär anföras av den värnpliktige; skolande därvid i tillämpliga delar gälla vad i mom. 1 rörande besvär över inskrivningsnämnds beslut är föreskrivet.

(Föreslagen lydelse.)

ningsförrättning för sjömanshus eller som haft fast anställning såsom sjökadett, kustartillerikadett, *reservofficersaspirant*, mariningenjörselev, mariningenjörsaspirant, marinintendentselev eller marinintendentsaspirant.

Under nu nämnd tid må jämväl inskrivningsbefälhavare beträffande å sjömanshus icke inskriven värnpliktig, som haft fast anställning såsom sjökadett, kustartillerikadett, *reservofficersaspirant*, mariningenjörselev, mariningenjörsaspirant, marinintendentselev eller marinintendentsaspirant, utöva i mom. 3 omförmälda åligganden och befogheter.

§ 20.

1. Över inskrivningsnämnds beslut må besvär anföras endast av värnpliktig, som beslutet rör. Dessa besvär skola ställas till inskrivningsrevisionen samt inom fjorton dagar efter beslutets meddelande ingivas till Konungens befallningshavande i det län, inom vilket förrättningen ägt rum. Besvären må även inom behörig tid med posten insändas; dock skall i sådant fall behörigen styrkas, att den klagande egenhändigt undertecknat besvärsskriften eller att densamma *blivit uppsatt på hans begäran eller med hans samtycke*.

2. Över beslut, som meddelas jämlikt § 19 mom. 3, må besvär anföras av den värnpliktige; skolande därvid i tillämpliga delar gälla vad i mom. 1 är föreskrivet rörande besvär över inskrivningsnämnds beslut.

(Nuvärande lydelse.)

(Föreslagen lydelse.)

§ 21.

1. För inskrivningsområde jämte inom detsamma belägna sjömanshus skall finnas en inskrivningsrevision, bestående av landshövdingen eller, i händelse denne har förfall eller ämbetet är ledigt, landssekreteraren i det län, till vilket största delen av området hör, såsom ordförande, samt av fyra andra ledamöter, nämligen inskrivningsbefälhavaren ävensom från varje till området hörande län eller ej under landsting lydande stad tre inom länet eller staden bosatta män, som jämte tre suppleanter utses för tre år av landstinget eller för stad, som icke lyder under landsting, av stadsfullmäktige. En ledamot och en suppleant avgå årligen.

Inskrivnings-
revisions-
samman-
sättning.

Där inskrivningsbefälhavare deltagit i inskrivningsnämnds förhandlingar, förordnas annan lämplig militärperson i hans ställe till ledamot av den inskrivningsrevision, som har att till prövning upptaga samma nämnds beslut.

De av landsting eller stadsfullmäktige valda ledamöter eller, i händelse de äro förhindrade, deras suppleanter deltaga i nämnda förrättning endast i vad den angår det område, för vilket de blivit valda.

2. För att beslut må kunna av revision fattas, erfordras, att minst tre ledamöter, däribland den militäre ledamoten, äro tillstädes. Falla vid omröstning till beslut rösterna lika, gälla ordförandens eller, vid förfall för denne, den militäre ledamotens mening.

Revisionen biträdes av en militärläkare och en därtill förordnad civil läkare.

§ 22.

Inskrivningsrevision sammanträder på kallelse av ordföranden. Revisionen åligger:

Inskrivnings-
revisions-
åligganden.

a) att pröva och avdöma besvär mot inskrivningsnämnds beslut;

a) att pröva och avdöma besvär över inskrivningsnämnds beslut;

b) att granska och, där så *skäligt finnes*, ändra sådana inskrivningsnämnds beslut, rörande vilka avvikande meningar eller yrkanden äro till protokollet antecknade, ävensom varje beslut rörande ärende, som omförmäles i § 19 mom. 1 c);

b) att granska och, där så *finnes skäligt*, ändra sådana inskrivningsnämnds beslut, rörande vilka avvikande meningar äro antecknade till protokollet, ävensom varje beslut rörande ärende, som omförmäles i § 19 mom. 1 c);

c) att verkställa rättelse beträffande sådana av inskrivningsnämnd begångna misstag, som kommit till revisionens kännedom;

d) att granska och, där så *skäligt finnes*, ändra inskrivnings- eller sjö- rullföringsbefälhavares beslut i ärende, som jämlikt § 19 mom. 3 blivit revisionen underställt;

d) att granska och, där så *finnes skäligt*, ändra inskrivnings- eller sjö- rullföringsbefälhavares beslut i ärende, som jämlikt § 19 mom. 3 blivit revisionen underställt;

e) att, på förslag av vederbörande militärbefäl, enligt de närmare föreskrifter Konungen meddelar, verkställa uttagning av värnpliktiga, som, utöver

e) att i de fall och i den ordning, Konungen bestämmer, verkställa i § 24 stadgad uttagning till linjetjänst och ersättningsreserven;

(Nuvarande lydelse.)

(Föreslagen lydelse.)

de enligt egen önskan av vederbörande inskrivningsnämnder för ändamålet uttagna, erfordras för utbildning till underbefäl eller fackmän vid fotfolket, trängen och intendenturtrupperna, varvid iakttages, att vid lika lämplighet i första rummet uttagas de, vilka därtill anmält sig, samt att för dylik utbildning icke uttagas sådana för fotfolket avsedda värnpliktiga, som visa, att tjänstgöringens fullgörande skulle bereda dem eller av deras arbete beroende nära anhöriga väsentliga svårigheter eller olägenheter; samt

f) att, utöver vad ovan sägs, i de fall, Konungen bestämmer, verkställa tilldelning av värnpliktiga till visst truppslag eller viss tjänst eller befattning, med iakttagande av att vid lika lämplighet i första rummet uttagas de, vilka därtill anmält sig.

f) att i de fall och i den ordning, Konungen bestämmer, verkställa tilldelning av värnpliktiga till visst truppslag eller viss tjänst;

g) att pröva och besluta angående de i § 17 mom. 1 omnämnda uppskov för sådana värnpliktiga, som av revisionen uttagas till linjetjänst; samt

h) att verkställa uttagning av värnpliktiga för utbildning till underbefäl eller fackmän vid infanteriet, trängtrupperna och intendenturtrupperna, för utbildning till plutonchef eller motsvarande befattning, för utbildning i särskild ordning vid Svea livgarde samt från annat inskrivningsområde än Norrbottens för utbildning vid Norrbottens regemente och från annat inskrivningsområde än Gotlands för utbildning vid Gotlands infanterikår.

Inskrivningsrevisionens beslut skola kungöras vederbörande i den omfattning och på det sätt, Konungen bestämmer.

§ 23.

Inskrivningsrevisions beslut, rörande vilket avvikande meningar blivit av minst två ledamöter till protokollet

§ 23.

Inskrivningsrevisions beslut, rörande vilket avvikande meningar blivit av minst två ledamöter antecknade till

(Nuvarande lydelse.)

(Föreslagen lydelse.)

antecknade, skall underställas Konungens prövning; och skola protokollet och övriga handlingar för sådant ändamål genom ordförandens försorg ofördröjligen insändas till *vederbörande statsdepartement*. Beslutet gånge dock i verkställighet, där ej Konungen annorlunda förordnar.

Ej må i inskrivningsrevisions beslut *ändring sökas*.

protokollet, skall underställas Konungens prövning; och skola protokollet och övriga handlingar för sådant ändamål genom ordförandens försorg ofördröjligen insändas till *försvarsdepartementet*. Beslutet gånge dock i verkställighet, där ej Konungen annorlunda förordnar.

Över inskrivningsrevisions beslut må besvär ej anföras.

KAP. V.

Om de värnpliktigas fördelning och tjänstgöringsskyldighet i beväringen.

§ 24.

Värnpliktig är skyldig att tjänstgöra vid det truppslag av hären eller uti den tjänst vid marinen, vartill han inskrivits eller överförs, dock att i de fall, Konungen prövar erforderligt, värnpliktig skall vara skyldig att även vid annat truppslag eller i annan tjänst fullgöra tjänstgöring, där sådant ej medför förändring av tjänstgöringstiden.

KAP. V.

Om de värnpliktigas fördelning och tjänstgöringsskyldighet samt underhåll och förmåner m. m.

§ 24.

1. Till linjetjänst uttagas följande vapenföra värnpliktiga, nämligen:

a) värnpliktiga, vilka avlagt studentexamen eller erhållit avgångsbetyg från gymnasiet tredje ring vid allmänt läroverk eller som vid annan läroanstalt förvärvat ett kunskapsmått, som, enligt vad Konungen förordnar, skall anses däremot svara, så ock värnpliktiga, som vid navigationsskola avlagt sjökaptens- eller styrmansexamen eller maskinistexamen av första eller andra klass;

b) å sjömanshus inskrivna maskinister och eldare samt av övriga å sjömanshus inskrivna värnpliktiga de, som sex månader eller därutöver varit inmönstrade till sjöfart; samt

c) bland övriga värnpliktiga, enligt de närmare föreskrifter, Konungen meddelar, ett så stort antal, som erfordras för att årskontingenten skall uppgå:

vid hären till 19,783 man, däri ej inräknade de under a) omförmälda värnpliktiga;

De värnpliktigas fördelning på linjetjänst och ersättningsreserv.

(Nuvarande lydelse.)

(Föreslagen lydelse.)

vid marinen till 3,400 man, däri
inräknade de under b) men ej de under
a) omförmälda värnpliktiga; samt

vid flygvapnet till 700 man, däri
inräknade de under b) men ej de under
a) omförmälda värnpliktiga.

2. Till ersättningsreserven ut-
tagas övriga vapenföra värnpliktiga.

3. Föreligger för värnpliktig, som
uttagits till ersättningsreserven, vid
tjänstgöringens påbörjande sådant för-
hållande, att han är att hänföra till
de i mom. 1 a) omförmälda värn-
pliktiga, skall han enligt de närmare
föreskrifter, Konungen meddelar, över-
föras till linjetjänst.

§ 25.

§ 25.

Tilldelning till
vapen, trupp-
slag och
tjänster m. m.

1. Marinen tilldelas:
a) alla å sjömanshus inskrivna
maskinister och eldare samt av övriga
å sjömanshus inskrivna värnpliktiga
de, som sex månader eller därutöver
 varit inmönstrade till sjöfart;

b) andra å sjömanshus inskrivna
värnpliktiga enligt bestämmelser, som
Konungen meddelar; samt

c) å sjömanshus icke inskrivna
värnpliktiga, som anses för marinen
behöfliga, till det antal, Konungen
bestämmer.

1. Värnpliktiga tilldelas hären,
marinen eller flygvapnet sålunda:

A. Flygvapnet tilldelas:

a) å sjömanshus inskrivna värn-
pliktiga; samt

b) å sjömanshus icke inskrivna
värnpliktiga,

allt till det antal, Konungen be-
stämmer.

B. Marinen tilldelas:

a) å sjömanshus inskrivna maski-
nister och eldare samt av övriga å
sjömanhus inskrivna värnpliktiga de,
som sex månader eller därutöver varit
inmönstrade till sjöfart, allt i den mån
här avsedda värnpliktiga ej enligt av
Konungen meddelade bestämmelser
skola tilldelas flygvapnet; samt

b) andra värnpliktiga till det antal,
Konungen bestämmer.

(Nuvarande lydelse.)

(Föreslagen lydelse.)

2. Alla värnpliktiga, som icke blivit inskrivna i marinen, tilldelas hären.

C. Hären tilldelas alla värnpliktiga, som icke blivit tilldelade flygvapnet eller marinen.

3. Värnpliktig, som avgår från fast anställning vid hären eller marinen eller vid härens eller marinens reserv, överföres till härens eller marinens beväring eller landstorm.

2. Värnpliktiga tilldelas truppslag vid hären samt tjänst vid marinen och flygvapnet, på sätt §§ 19 och 22 bestämma.

3. Värnpliktig är skyldig att tjänstgöra vid det truppslag eller uti den tjänst, som han tilldelats, dock att i de fall, Konungen prövar erforderligt, värnpliktig skall vara skyldig fullgöra tjänstgöring även vid annat truppslag eller i annan tjänst, där sådant ej medför förändring av den sammanlagda tjänstgöringstiden.

§ 26.

1. Värnpliktiga tilldelas fotfolket, rytteriet, artilleriet, ingenjörtrupperna, trängen och intendenturtrupperna samt tjänst i marinen, på sätt §§ 19 och 22 bestämma.

2. Av fotfolket och trängen i egentlig trängtjänst samt intendenturtrupperna tilldelade vapenföra värnpliktiga uttagas högst fjorton procent för utbildning till underbefäl eller fackmän.

3. Av trängen i sjukbärartjänst och i egentlig sjukvårdstjänst tilldelade vapenföra värnpliktiga uttagas högst tio procent för utbildning till underbefäl eller fackmän.

§ 27.

1. Vapenför värnpliktigs utbildningstid.

A. Vapenför värnpliktig, med undantag av dem, som nämnas under

§ 26.

Underbefäl och fackmän.

Av infanteriet, trängtrupperna och intendenturtrupperna tilldelade, till linjetjänst uttagna värnpliktiga uttagas tjugu procent för utbildning till underbefäl eller fackmän.

§ 27.

1. Utbildningstid för värnpliktiga, uttagna till linjetjänst.

A. Till linjetjänst uttagen värnpliktig, som icke nämnes under B, C

Värnpliktigs utbildningstid m. m.

(Nuvarande lydelse.)

(Föreslagen lydelse.)

B, C eller D i detta moment, är sedan han blivit inskriven, skyldig att under fredstid för sin utbildning tjänstgöra det antal dagar, som nedan angives, nämligen:

a) vid *fotfolket* i sammanlagt *trehundrafyrtio* dagar, vilken tjänstgöring, på sätt *Konungen närmare förordnar*, skall fullgöras:

med en första tjänstgöring om *tvåhundrafemtio* dagar, som tager sin början under *första* året, samt

med en *repetitions-(regements-)övning* om *trettio* dagar under vart och ett av *andra, tredje och fjärde* åren; dock att

värnpliktiga, som uttagits för utbildning till underbefäl eller *fackmän*, skola tjänstgöra i sammanlagt *fyrhundrade* dagar, vilken tjänstgöring, på sätt *Konungen närmare förordnar*, skall fullgöras:

med en första tjänstgöring om *trehundratio* dagar, som tager sin början under *första* året, samt

med en *repetitions-(regements-)övning* om *trettio* dagar under vart och ett av *andra, tredje och fjärde* åren;

b) vid *rytteriet* i sammanlagt *trehundrasextiofem* dagar, vilken tjänstgöring, på sätt *Konungen närmare förordnar*, skall fullgöras:

med en första tjänstgöring om *tvåhundradttio*en dagar, som tager sin början under *första* året, samt

med en *repetitions-(regements-)övning* om *fyrtyrtvå* dagar under vart och ett av *andra och tredje* åren;

c) vid *fältartilleriet och positionsartilleriet* i sammanlagt *tre-*

eller D i detta moment, är skyldig att, på sätt *Konungen närmare förordnar*, under fredstid för sin utbildning tjänstgöra det antal dagar, som nedan angives, nämligen:

a) vid *infanteriet* i sammanlagt *ett hundrafyrtio* dagar, vilken tjänstgöring skall fullgöras:

med en första tjänstgöring om *nittio* dagar, som tager sin början under *andra* året, samt

med *två repetitionsövningar* om *tjugufem* dagar före utgången av *fjärde* året; dock att

värnpliktig, som uttagits för utbildning till underbefäl eller *fackman*, skall tjänstgöra i sammanlagt *tvåhundrade* dagar, vilken tjänstgöring skall fullgöras:

med en första tjänstgöring om *ett hundrafemtio* dagar, som tager sin början under *andra* året, samt

med *två repetitionsövningar* om *tjugufem* dagar före utgången av *fjärde* året;

b) vid *kavalleriet, artilleriet och ingenjörtrupperna* i sammanlagt *tvåhundrade* dagar, vilken tjänstgöring skall fullgöras:

med en första tjänstgöring om *ett hundrafyrtio* dagar, som tager sin början vid *kavalleriet, fältartilleriet och ingenjörtrupperna* under *andra* året samt vid *fästningsartilleriet* under *första eller andra* året, samt

med *två repetitionsövningar* om *trettio* dagar före utgången av *fjärde* året;

(Nuvarande lydelse.)

(Föreslagen lydelse.)

hundrasextiofem dagar, vilken tjänstgöring, på sätt Konungen närmare förordnar, skall fullgöras:

med en första tjänstgöring om tvåhundraåttioen dagar, som tager sin början under första året, samt

med en repetitions-(regements-)övning om fyrtyotvå dagar under vart och ett av andra och tredje åren;

d) vid fästningsartilleriet och fästningsingenjörtrupperna i sammanlagt trehundrasextiofem dagar, vilken tjänstgöring, på sätt Konungen närmare förordnar, skall fullgöras:

med en första tjänstgöring om tvåhundraåttiofem dagar, som tager sin början under första eller andra året, samt

med en repetitions-(regements-)övning om trettiofem dagar under vart och ett av tredje och fjärde åren;

e) vid fältingenjör- och fälttelegraftrupperna i sammanlagt trehundrasextiofem dagar, vilken tjänstgöring, på sätt Konungen närmare förordnar, skall fullgöras:

med en första tjänstgöring om tvåhundraåttiofem dagar, som tager sin början under första året, samt

med en repetitions-(regements-)övning om trettiofem dagar under vart och ett av andra och tredje åren;

f) vid trängen och intendenturtrupperna i sammanlagt tvåhundrafyrtyo dagar, vilken tjänstgöring, på sätt Konungen närmare förordnar, skall fullgöras:

vid trängen i egentlig trängtjänst och i sjukbärartjänst:

med en första tjänstgöring om ett-hundrafemtio dagar, som tager sin början under första eller andra året, samt

c) vid trängtrupperna och intendenturtrupperna i sammanlagt ett-hundrafyrtyo dagar, vilken tjänstgöring skall fullgöras:

vid trängtrupperna i trängtjänst:

med en första tjänstgöring om ett-hundrafemton dagar, som tager sin början under andra året, samt

(Nuvarande lydelse.)

med tre repetitions-(regements-)övningar, var och en om trettio dagar, före utgången av fjärde eller femte året;

vid trängen i egentlig sjukvårdstjänst:

med en första tjänstgöring om ett-hundraåttio dagar, som tager sin början under första året, samt

med en repetitions-(regements-)övning om trettio dagar under vardera av andra och fjärde åren; samt

vid intendenturtrupperna:

med en första tjänstgöring om två-hundratio dagar, som tager sin början under första eller andra året, samt

med en repetitions-(regements-)övning om trettio dagar under fjärde året; dock att

värnpliktiga, som vid trängen eller intendenturtrupperna uttagits för utbildning till underbefäl eller fackmän, skolatjänstgöra i sammanlagt trehundra-sextiofem dagar, vilken tjänstgöring, på sätt Konungen närmare förordnar, skall fullgöras:

med en första tjänstgöring om två-hundrasjuttiofem dagar, som tager sin början under första eller andra året, samt

med tre repetitions-(regements-)övningar, var och en om trettio dagar, före utgången av fjärde eller femte året;

(Föreslagen lydelse.)

med en repetitionsövning om tjugufem dagar före utgången av fjärde året;

vid trängtrupperna i biltjänst:
med en första tjänstgöring om ett-hundrafemton dagar, som tager sin början under första eller andra året, samt
med en repetitionsövning om tjugufem dagar före utgången av fjärde året;

vid trängtrupperna i sjukvårdstjänst:

med en första tjänstgöring om nittio dagar, som tager sin början under andra året, samt

med två repetitionsövningar om tjugufem dagar före utgången av fjärde året; samt

vid intendenturtrupperna:

med en första tjänstgöring om ett-hundrafemton dagar, som tager sin början under första eller andra året, samt

med en repetitionsövning om tjugufem dagar före utgången av fjärde året; dock att

värnpliktig, som vid trängtrupperna eller intendenturtrupperna uttagits för utbildning till underbefäl eller fackman, skall tjänstgöra i sammanlagt tvåhundra dagar, vilken tjänstgöring skall fullgöras:

vid trängtrupperna i sjukvårdstjänst:

med en första tjänstgöring om ett-hundrafemtio dagar, som tager sin början under andra året, samt

med två repetitionsövningar om tjugufem dagar före utgången av fjärde året; samt

vid trängtrupperna i trängtjänst och i biltjänst ävensom vid intendenturtrupperna:

med en första tjänstgöring om ett-hundrasjuttiofem dagar, som tager sin början under andra året, samt

(Nuvarande lydelse.)

(Föreslagen lydelse.)

g) vid marinen i nedan angivna antal dagar, vilken tjänstgöring, på sätt Konungen närmare förordnar, skall fullgöras:

av de å sjömanshus inskrivna värnpliktiga i trehundrasextio dagar i en följd med början under första året, samt

av de å sjömanshus icke inskrivna värnpliktiga:

om de inskrivits till sjötjänst eller stationstjänst, i trehundrasextio dagar, antingen i en följd med början under första eller andra året eller ock, där Konungen till följd av särskilda omständigheter prövar nödigt, med en första tjänstgöring om tvåhundrasextio dagar under första eller andra eller under första och andra året samt en repetitionsövning om etthundra dagar under fjärde året;

om de inskrivits till kustartilleritjänst, i trehundrasextiofem dagar, med en första tjänstgöring om trehundra-tjugutre dagar, som tager sin början under första eller andra året, och en repetitionsövning om fyrtyotvå dagar under fjärde året.

B. Vapenför värnpliktig, vilken avlagt studentexamen eller erhållit avgångsbetyg från gymnasiet tredje ring vid allmänt läroverk eller som vid annan läroanstalt förvärvat ett kunskapsmått, som, enligt vad Konungen

med en repetitionsövning om tjugufem dagar före utgången av fjärde året;

d) vid flottan i sammanlagt tvåhundra dagar, vilken tjänstgöring skall fullgöras antingen i en följd med början under första eller andra året eller ock, där Konungen till följd av särskilda omständigheter prövar nödigt, i två omgångar, av vilka den ena tager sin början under första eller andra året och den andra fullgöres före utgången av fjärde året;

e) vid kustartilleriet i sammanlagt tvåhundra dagar, vilken tjänstgöring skall fullgöras:

med en första tjänstgöring om etthundrasjuttio dagar, som tager sin början under första eller andra året, samt

med en repetitionsövning om trettio dagar före utgången av fjärde året; samt

f) vid flygvapnet i sammanlagt tvåhundra dagar, vilken tjänstgöring skall fullgöras antingen i en följd med början under första eller andra året eller ock i två omgångar, av vilka den ena tager sin början under första eller andra året och den andra fullgöres före utgången av fjärde året.

B. Värnpliktig, vilken före tjänstgöringens påbörjande avlagt studentexamen eller erhållit avgångsbetyg från gymnasiet tredje ring vid allmänt läroverk eller som vid annan läroanstalt förvärvat ett kunskapsmått, som, en-

(Nuvarande lydelse.)

förordnar, skall anses däremot svara, så ock vapenför värnpliktig, som vid navigationsskola avlagt sjökapstens- eller styrmansexamen eller å maskinistavdelning annan examen än maskinistexamen av tredje klass, är, sedan han blivit inskriven, skyldig att under fredstid för sin utbildning tjänstgöra det antal dagar, som nedan anges, nämligen:

a) vid hären i sammanlagt fyrahundraåttiofem dagar, vilken tjänstgöring, på sätt Konungen närmare förordnar, skall fullgöras:

med en första tjänstgöring om minst fyrahundra dagar, som tager sin början under första året, samt

med en repetitions-(regements-)övning under vart och ett av andra och tredje åren;

b) vid marinen i femhundra dagar, vilken tjänstgöring, på sätt Konungen närmare förordnar, skall fullgöras:

i annan tjänst än kustartilleritjänst i en följd med början under första året samt

i kustartilleritjänst med en första tjänstgöring om fyrahundra femtioåtta dagar, som tager sin början under första året, och med en repetitions-(regements-)övning om fyrtiotvå dagar under tredje året.

(Föreslagen lydelse.)

ligt vad Konungen förordnar, skall anses däremot svara, eller som vid navigationsskola avlagt sjökapstens- eller styrmansexamen eller maskinistexamen av första eller andra klass, är skyldig att, på sätt Konungen närmare förordnar, under fredstid för sin utbildning tjänstgöra det antal dagar, som nedan anges, nämligen:

a) vid hären i sammanlagt tvåhundra sextio dagar, vilken tjänstgöring skall fullgöras:

med en första tjänstgöring om minst tvåhundra trettio dagar, som uppdelas i två tjänstgöringsomgångar, av vilka den ena tager sin början under första året och den andra fullgöres före utgången av fjärde året, samt

med en repetitionsövning före utgången av fjärde året;

b) vid flottan i sammanlagt tvåhundra sextio dagar, vilken tjänstgöring skall fullgöras i en följd med början under första eller andra året, samt

c) vid kustartilleriet i sammanlagt tvåhundra sextio dagar, vilken tjänstgöring skall fullgöras:

med en första tjänstgöring om tvåhundra trettio dagar, som tager sin början under första året och antingen fullgöres i en följd eller uppdelas på första och andra året, samt

med en repetitionsövning om trettio dagar före utgången av fjärde året; samt

d) vid flygvapnet i sammanlagt tvåhundra sextio dagar, vilken tjänstgöring skall fullgöras:

med en första tjänstgöring om tvåhundra trettio dagar, som tager sin början under första året, samt

med en repetitionsövning om trettio dagar före utgången av fjärde året.

(Nuvarande lydelse.)

C. *Vapenför* värnpliktig, vilken vid inskrivningsförrättning eller hos befälhavaren för det inskrivnings- eller sjö-
rullföringsområde, vartill den värnplik-
tige hör, på sätt Konungen närmare för-
ordnar, visar sig äga förutsättningar
för utbildning till plutonchef eller mot-
svarande befattning, må fullgöra sin
värnpliktstjänstgöring på sätt under B
föreskrives, ändå att han icke avlagt
där omförmält kunskapsprov. Har
sådan värnpliktig, enligt vad i § 6
mom. 3 sägs, blivit inskriven redan
det år, då han fyllde aderton eller
nitton år, är han skyldig att fullgöra
sin värnpliktstjänstgöring enligt be-
stämmelserna under B.

D. Idkar värnpliktig, som i punkten
B avses, vid någon statens högskola
eller annandärmed jämförlighögreläro-
anstalt studier för utbildning till läkare,
tandläkare, veterinär eller *maskin-
ingenjör* eller eljest i sådana ämnen,
att hans insikter kunna vara till sär-
skilt gagn för krigsmakten, eller gör i
nämnda punkt avsedd värnpliktig san-
nolikt, att han kommer att idka så-
dana studier, må, där hans insikter
anses bliva bättre tillgodogjordagenom
värnpliktstjänstgöringens fullgörande i
annan ordning än i sagda punkt före-
skrives, Konungen förordna, att, enligt
de närmare bestämmelser Konungen
meddelar, tjänstgöringen skall, med
rätt till avbrott under viss tid för
studiekursens fullföljande, fullgöras

(Föreslagen lydelse.)

C. Värnpliktig, vilken vid inskriv-
ningsförrättning eller hos befälhavaren
för det inskrivnings- eller sjö-
rullföringsområde, vartill den värnplik-
tige hör, på sätt Konungen närmare förord-
nar, visar sig äga förutsättningar för ut-
bildning till plutonchef eller motsva-
rande befattning, må fullgöra sin värn-
pliktstjänstgöring på sätt under B före-
skrives, ändå att han icke avlagt där
omförmält kunskapsprov. Har sådan
värnpliktig, enligt vad i § 6 mom. 2
sägs, blivit inskriven redan det år, då
han fyllde aderton eller nitton år, är
han skyldig att fullgöra sin värnplikts-
tjänstgöring enligt bestämmelserna
under B.

*Kan det förutses, att yngling, vilken
jämlikt § 6 mom. 3 inskrives redan det
år, då han fyller aderton eller nitton
år, vid inträdet i värnpliktsåldern kom-
mer att hänföras till värnpliktiga, som
under B omförmälas, är han skyldig att
fullgöra sin värnpliktstjänstgöring enligt
där meddelade bestämmelser.*

D. Idkar värnpliktig, som i punk-
ten B avses, vid någon statens hög-
skola eller annan därmed jämförlig
högre läroanstalt studier för utbild-
ning till läkare, tandläkare, *apotekare*,
veterinär eller ingenjör eller eljest
i sådana ämnen, att hans insikter
kunna vara till särskilt gagn för krigs-
makten, eller gör i nämnda punkt
avsedd värnpliktig sannolikt, att han
kommer att idka sådana studier, må,
där hans insikter anses bliva bättre
tillgodogjorda genom värnpliktstjänst-
göringens fullgörande i annan ord-
ning än i sagda punkt föreskrives,
Konungen förordna, att enligt de när-
mare bestämmelser, Konungen medde-
lar, tjänstgöringen skall, med rätt till
avbrott under viss tid för studiekur-

(Nuvarande lydelse.)

med dels militärutbildning dels fackutbildning och facktjänstgöring, varvid den värnpliktige må åtnjuta högst fyrtiofem dagars minskning av den enligt detta moment för honom bestämda tjänstgöringstiden. Har ej den värnpliktige före utgången av den tid, under vilken tjänstgöringen fått avbrytas, avlagt de studieprov Konungen bestämmer, skall den värnpliktige, enligt vad Konungen föreskriver, fullgöra den tjänstgöring, som på grund av bestämmelserna under B åligger honom; och räknas därvid genomgången militärutbildning honom till godo på sätt Konungen prövar skäligt.

E. Under A avsedd värnpliktig, som tillhör fotfolket, rytteriet, fältartilleriet, positionsartilleriet, fältingenjör- eller fälttelegraftrupperna, äger, sedan han påbörjat honom åliggande första tjänstgöring, på därom gjord framställning kvarstanna i tjänstgöring intill slutet av första repetitionsövningen.

Vapenför värnpliktig, som för utbildning vid Norrbottens regemente eller Gotlands infanteriregemente uttagits från annat regementes inskrivningsområde, må, på sätt Konungen finner gott förordna, fullgöra honom åliggande första tjänstgöring samt en, två eller tre repetitionsövningar i en följd med början under första eller andra året.

Vapenför värnpliktig, som tilldelats Karlskrona eller Vaxholms grenadjärregemente, fästningsartilleriet eller fästningsingenjörtrupperna, må, på sätt Konungen finner gott förordna, fullgöra honom åliggande första tjänstgöring och första repetitionsövning i en följd med början under första eller andra året.

Vapenför värnpliktig, som för utbildning vid Norrbottens kavallerikår uttagits från annat än Norrbottens rege-

(Föreslagen lydelse.)

sens fullföljande, fullgöras med dels militärutbildning, dels fackutbildning och facktjänstgöring. Har ej den värnpliktige före utgången av den tid, under vilken tjänstgöringen fått avbrytas, avlagt de studieprov, Konungen bestämmer, skall den värnpliktige, enligt vad Konungen föreskriver, fullgöra den tjänstgöring, som på grund av bestämmelserna under B åligger honom; och räknas därvid genomgången militärutbildning honom till godo på sätt, Konungen prövar skäligt.

E. Under A nämnd värnpliktig, som uttagits för utbildning i särskild ordning vid Svea livgarde eller från annat inskrivningsområde än Norrbottens uttagits för utbildning vid Norrbottens regemente, må, på sätt Konungen finner gott förordna, fullgöra honom åliggande första tjänstgöring samt första eller första och andra repetitionsövningarna i en följd med början under första eller andra året.

(Nuvarande lydelse.)

(Föreslagen lydelse.)

menter inskrivningsområde, må, på sätt Konungen finner gott förordna, fullgöra honom åliggande första tjänstgöring samt repetitionsövningar i en följd.

F. Repetitionsövning må icke, där ej Konungen finner nödigt att för särskilda fall annorlunda förordna, äga rum

vid de inom Gävleborgs, Väster- norrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län förlagda fotfolksregementen under tiden från och med den 11 juli till och med den 31 augusti, samt

vid övriga fotfolksregementen under tiden från och med den 11 juli till och med den 9 september.

vid de inom de fem nordligaste länen förlagda infanteriregementena under tiden från och med den 11 juli till och med den 31 augusti, samt

vid övriga infanteritruppförband under tiden från och med den 11 juli till och med den 9 september.

2. Icke vapenför värnpliktigs utbildningstid.

2. Tjänstgöringstid för värnpliktiga, uttagna till ersättningsreserven.

A. Icke vapenför värnpliktig, med undantag av dem, som nämnas under B eller C i detta moment, är, sedan han blivit inskriven, skyldig att, på sätt Konungen närmare förordnar, under fredstid för sin utbildning tjänstgöra sammanlagt tvåhundrafyrtio dagar, vilken tjänstgöring skall fullgöras antingen i en följd med början under första eller andra året eller också med en första och en andra tjänstgöring under de tre första åren.

B. Icke vapenför värnpliktig, vilken avlagt studentexamen eller erhållit avgångsbetyg från gymnasiet tredje ring vid allmänt läroverk eller som vid annan läroanstalt förvärvat ett kunskapsmätt, som, enligt vad Konungen förordnar, skall anses däremot svara, är, sedan han blivit inskriven, skyldig att, på sätt Konungen närmare bestämmer, under fredstid för sin utbildning tjänstgöra trehundra sextiofem dagar i en följd med början under första eller andra året.

C. Icke vapenför värnpliktig, som

Till ersättningsreserven uttagen värnpliktig är skyldig att, på sätt Konungen närmare förordnar, under fredstid tjänstgöra i sammanlagt etthundrafyrtio dagar, vilken tjänstgöring skall fullgöras antingen i en följd med början under första eller andra året eller också med en första och en andra tjänstgöring under de tre första åren.

(Nuvarande lydelse.)

(Föreslagen lydelse.)

vid navigationsskola avlagt sjökapten- eller styrmansexamen eller å maskinistavdelning annan examen än maskinistexamen av tredje klass, är, sedan han blivit inskriven, skyldig att, på sätt Konungen närmare förordnar, under fredstid för sin utbildning tjänstgöra i trehundrasextio dagar i en följd med början under första eller andra året.

D. Beträffande värnpliktig, som i punkten B sägs, skall, där han idkar eller gör sannolikt, att han kommer att idka sådana studier, som i mom. 1 D avses, vad i sistnämnda lagrum stadgas äga motsvarande tillämpning; och må för värnpliktig, som inom föreskriven tid fullgjort de studieprov Konungen bestämmer, den i punkten B av detta moment stadgade tjänstgöringstiden minskas med högst sextio dagar samt värnpliktig, som icke i behörig tid avlagt de föreskrivna studieproven, vid fullgörande av den honom enligt samma punkt åliggande tjänstgöring räkna sig genomgången militärutbildning till godo på sätt Konungen prövar skäligt.

E. Värnpliktig, vilken inskrivits såsom vapenför, men senare befinnes icke vapenför, är skyldig tjänstgöra i sammanlagt det antal dagar, som i detta moment för varje fall sägs. Sådan värnpliktig äger att såsom fullgjord värnpliktstjänstgöring tillgodoräkna sig den tid, han tjänstgjort såsom vapenför.

3. Reservtruppövning.

Vapenför värnpliktig, vilken tilldelats hären, med undantag av dem, som nämnas i mom. 1 D av denna §, är skyldig att, på sätt Konungen närmare förordnar, deltaga i reservtruppövning:

vid fotfolket, fästningsartilleriet,

(Nuvarande lydelse.)

(Föreslagen lydelse.)

fästningsingenjörtrupperna, trängen och intendenturtrupperna i högst femton dagar under nionde eller tionde året, samt

vid rytteriet, fältartilleriet, positionsartilleriet samt fältingenjör- och fälttelegraftrupperna i högst tjugufem dagar under femte eller sjätte året.

4. Särskilda bestämmelser.

3. Särskilda bestämmelser.

A. I den omfattning sådant finnes kunna ske, äger Konungen medgiva till ersättningsreserven uttagna värnpliktiga avkortning av den i mom. 2 föreskrivna tjänstgöringstiden.

B. Därest, på sätt Konungen närmare förordnar, hemförlovning skall äga rum viss tid under pågående första tjänstgöring (tjänstgöring i en följd), äge värnpliktig, som sådant åstundar, efter därom hos vederbörande militärmyndighet gjord framställning, kvarstanna i tjänstgöring intill utgången av den tjänstgöringsperiod, till vilken han inkallats.

C. Enligt de närmare bestämmelser, Konungen meddelar, må till linjetjänst uttagna värnpliktiga, vilka anmäla sig därtill villiga, i nedan angivna omfattning kvarbliva i tjänstgöring utöver den i mom. 1 föreskrivna tid, nämligen:

a) vid flygchapnet: värnpliktig, som önskar undergå och anses lämplig för utbildning till flygare; samt

b) vid varje avdelning av krigsmakten: värnpliktiga till ett antal motsvarande antalet vakanser inom manskapsbeställningarna därstädes.

D. Där sådant med hänsyn till utbruten farsot eller andra utomordentliga förhållanden prövas vara av nöden, äger Konungen förordna, att tjänstgöring skall taga sin början eller återstående del därav fullgöras å senare tid än i mom. 1 eller 2 föreskrives.

(Nuvarande lydelse.)

(Föreslagen lydelse.)

Likaledes äger Konungen, där farsot utbrutit vid avdelning av krigsmakten, förordna om därstädes i tjänstgöring varande värnpliktigas kvarhållande så lång tid utöver den föreskrivna tjänstgöringstiden, som finnes nödigt till förebyggande av smittas spridande.

E. Därest vid flottan tillgången på i tjänstgöring varande, till linjetjänst uttagna värnpliktiga skulle överstiga behovet, äger Konungen medgiva visst antal dylika värnpliktiga avkortning av den i mom. 1 föreskrivna tjänstgöringstiden, skolande därvid i första rummet ifrågakomma sådana värnpliktiga, vilka visa, att tjänstgöringens fullgörande skulle bereda dem eller av deras arbete för sitt upphälle väsentligen beroende nära anhöriga avsevärda svårigheter.

Varder fartyg, därå värnpliktig tjänstgör, hindrat att återkomma till station av flottan och *bliva avmönstrat*, innan tiden för den tjänstgöring, till vilken den värnpliktige inkallats, gått till ända, är denne likväl skyldig att tjänstgöra ombord, till dess avmönstringen ägt rum. Ersättning för den överskjutande tjänstgöringstiden erhåller den värnpliktige enligt särskilda bestämmelser.

Har värnpliktig under i mom. 1, 2 eller 3 föreskriven tjänstgöring blivit fälld till straff för rymning eller för olovligt undanhållande av minst ett dygns varaktighet, eller har hans tjänstgöring avbrutits för verkställighet av straffarbete eller omedelbart ådömt fängelsestraff, skall den tid, under vilken han *var* rymd eller olovligen *undanhöll* sig eller hans tjänstgöring sålunda *var* avbruten, ej tillgodoräknas honom såsom tjänstgöringstid, där ej Konungen för särskilda fall annorledes förordnar. I vad

F. Varder fartyg, därå värnpliktig tjänstgör, hindrat att återkomma till station av flottan och avmönstras, innan tiden för den tjänstgöring, till vilken den värnpliktige inkallats, gått till ända, är denne likväl skyldig att tjänstgöra ombord, till dess avmönstringen ägt rum. Ersättning för den överskjutande tjänstgöringstiden erhåller den värnpliktige enligt särskilda bestämmelser.

*G. Har värnpliktig under i mom. 1 eller 2 föreskriven tjänstgöring blivit fälld till straff för rymning eller för olovligt undanhållande av minst ett dygns varaktighet, eller har hans tjänstgöring avbrutits för verkställighet av straffarbete eller omedelbart ådömt fängelsestraff, skall den tid, under vilken han *varit* rymd eller olovligen *undanhållit* sig eller hans tjänstgöring sålunda *varit* avbruten, ej tillgodoräknas honom såsom tjänstgöringstid, där ej Konungen för särskilda fall annorledes förordnar. I vad mån den värnpliktige må till-*

(Nuvarande lydelse.)

(Föreslagen lydelse.)

mån den värnpliktige må tillgodoräkna sig fullgjord del av tjänstgöringen, samt i vilken ordning han skall fullgöra återstående tjänstgöringsskyldighet, bestämmer Konungen.

Värnpliktig jämlikt denna lag åliggande tjänstgöring må icke avbrytas för undergående av förvandlingsstraff för böter.

H. Huruvida och i vad mån värnpliktig må såsom fullgjord tjänstgöring tillgodoräkna sig tid, varunder han på grund av sjukdom eller skada, till vilken tjänstgöringen ej kan antagas hava varit orsak, icke kunnat deltaga i tjänstgöringen, därom förordnar Konungen.

I. Beträffande värnpliktiga, vilka hysa samvetsbetänkligheter mot värnpliktstjänstgöring, är särskilt stadgat.

§ 28.

1. Då rikets försvar det kräver, så ock när det erfordras till stillande av uppror, må Konungen, efter statsrådets hörande, till tjänstgöring inkalla beväringens första uppbåd eller de större eller mindre delar därav, som finnas behövlige.

2. Därest i anseende till krig eller för avvärjande av befarat eller börjat angrepp det för rikets försvar finnes nödigt, att *beväringens andra uppbåd, eller någon del därav i skilda orter eller vid olika truppslag av hären eller vid marinen, inkallas*, må Konungen därom förordna, sedan han statsrådet hört och, så vida riksdagen ej är samlad eller inom trettio dagar skall sammanträda, låtit utfärda riksdagskallelse.

Vad nu stadgats angående ordningen för andra uppbådets inkallande har icke tillämpning i fråga om delar därav, vilka tillhöra Gotlands inskrivningsområde eller må vara avsedda att utgöra besättningar i rikets fästningar, utan gäller i avseende å sådana delar av andra uppbådet vad i mom. 1 föreskrivits.

3. Utom rikets gränser må beväringens första uppbåd vid hären användas

§ 28.

1. Då rikets försvar det kräver, må Konungen, efter statsrådets hörande, till tjänstgöring inkalla beväringens första uppbåd eller de större eller mindre delar därav, som finnas behövlige.

2. Därest i anseende till krig eller för avvärjande av befarat eller börjat angrepp det för rikets försvar finnes nödigt att *inkalla beväringens andra uppbåd eller någon del därav i skilda orter eller vid olika truppslag av hären eller vid marinen eller flygvapnet, må* Konungen därom förordna, sedan han hört statsrådet och, så vida riksdagen ej är samlad eller inom trettio dagar skall sammanträda, låtit utfärda riksdagskallelse.

Inkallelse vid
krigstillfälle
m. m.

(Nuvarande lydelse.)

(Föreslagen lydelse.)

endast till rikets försvar och efter det att statsrådet blivit hört samt riksdagskallelse utfärdats. Utan riksdagens medgivande må beväringens andra uppbåd vid hären icke användas utom rikets gränser.

§ 29.

Sättet för inkallelse till tjänstgöring.

1. Värnpliktig, som tillhör beväringen, inkallas av vederbörande befäl till den i § 27 föreskrivna tjänstgöring

genom kungörelse, som skall införas i en eller flera av ortens tidningar och uppläses minst två gånger i kyrkorna samt offentligen anslås inom varje till rullföringsområdet hörande kommun; eller

genom order.

genom kungörelse, som skall uppläses minst två gånger i kyrkorna och offentligen anslås inom varje till rullföringsområdet hörande kommun samt i erforderlig omfattning införas i en eller flera av ortens tidningar; eller

genom order.

2. Till tjänstgöring, som i § 28 omförmäles, verkställs inkallelsen genom kungörelse, som offentligen anslås, på sätt i mom. 1 stadgas, samt, där omständigheterna sådant medgiva, införes i tidningarna och uppläses i kyrkorna; eller

genom order.

Genom ringning med kyrkklockorna på särskilt bestämt sätt bekantgöres, att kungörelse om här omförmäld inkallelse anslagits. Även annat efter förhållandena lämpat, på förhand tillkännagivet sätt må användas för sådant bekantgörande.

Enahanda förfarande iakttages vid inkallelse till annan tjänstgöring, som kan varda i särskild lag föreskriven (mobiliseringsövning).

3. Vid utbrott av krig skall värnpliktig, som tillhör beväringens första uppbåd och vistas utom riket, oberoende av särskild inkallelse, så snart ske kan, återvända till hemorten. Om ansvar för underlåtenhet att fullgöra vad sålunda är föreskrivet stadgas i strafflagen för krigsmakten.

§ 30.

Tjänsteförrättning.

Värnpliktig vare skyldig att, då han är inkallad till tjänstgöring, verkställa den tjänsteförrättning, honom av vederbörande befälhavare anvisas.

I de förrättningar, där särskild yrkeskunskap kan vara påkallad, användas företrädesvis personer med motsvarande yrkeskunskap.

§ 31.

När värnpliktig, som tillhör beväringen, lyder under krigslag.

Att värnpliktig, som tillhör beväringen, är underkastad de i strafflagen för krigsmakten givna bestämmelser, såväl under all tjänstgöring och marsch eller annan färd, då han står under militärbefäl, som ock i fråga om åtnytnad av inkallelse, i enlighet med § 29, till tjänstgöring, som omförmäles i § 27 eller § 28, därom är i nämnda lag stadgat.

§ 32.

Mönstring.

1. Varje år skall mönstring, som i denna § omförmäles, hållas med

§ 32.

1. Varje år skall mönstring, som i denna § omförmäles, hållas med

(Nuvarande lydelse.)

(Föreslagen lydelse.)

värnpliktiga, med undantag av dem, som under årets lopp varit i tjänstgöring såsom värnpliktiga eller som äro *å sjömanshus inskrivna och till sjöfart inmönstrade*.

2. Med värnpliktiga, utom dem, som äro *å sjömanshus inskrivna* och tillhöra marinen, hålles mönstringen inom varje rullföringsområde. För sådan mönstring är varje värnpliktig skyldig att, i enlighet med de närmare föreskrifter Konungen meddelar, till befälet avgiva tillförlitlig skriftlig uppgift om bostad och yrke, den värnpliktige dock medgivet att under tiden för mönstringen iakttaga personlig inställelse och därvid muntligen avgiva nämnda uppgift.

3. Med värnpliktiga, som äro *å sjömanshus inskrivna* och tillhöra marinen, hålles mönstringen vid sjömanshus. För sådan mönstring är varje värnpliktig skyldig att, i enlighet med de närmare föreskrifter Konungen meddelar, till sjömanshusombudsman avgiva tillförlitlig skriftlig uppgift om bostad och sysselsättning, den värnpliktige dock medgivet att under tiden för mönstringen iakttaga personlig inställelse och därvid muntligen avgiva nämnda uppgift.

4. Kallelse till mönstring verkställles genom kungörelse, som skall *införas i en eller flera av ortens tidningar* och uppläsas minst två gånger i kyrkorna samt offentligen anslås inom vederbörande kommuner.

värnpliktiga, med undantag av dem, som under årets lopp varit i tjänstgöring såsom värnpliktiga eller som äro *inskrivna å sjömanshus och inmönstrade till sjöfart*.

2. Med värnpliktiga, utom dem, som äro *inskrivna å sjömanshus* och tillhöra marinen *eller flygvapnet*, hålles mönstringen inom varje rullföringsområde. För sådan mönstring är varje värnpliktig skyldig att i enlighet med de närmare föreskrifter, Konungen meddelar, till befälet avgiva tillförlitlig skriftlig uppgift om bostad och yrke, den värnpliktige dock medgivet att under tiden för mönstringen iakttaga personlig inställelse och därvid muntligen avgiva nämnda uppgift.

3. Med värnpliktiga, som äro *inskrivna å sjömanshus* och tillhöra marinen *eller flygvapnet*, hålles mönstringen vid sjömanshus. För sådan mönstring är varje värnpliktig skyldig att i enlighet med de närmare föreskrifter, Konungen meddelar, till sjömanshusombudsman avgiva tillförlitlig skriftlig uppgift om bostad och sysselsättning, den värnpliktige dock medgivet att under tiden för mönstringen iakttaga personlig inställelse och därvid muntligen avgiva nämnda uppgift.

4. Kallelse till mönstring verkställles genom kungörelse, som skall uppläsas minst två gånger i kyrkorna och offentligen anslås inom vederbörande kommuner *samt i erforderlig omfattning införas i en eller flera av ortens tidningar*.

§ 33.

1. För värnpliktig, som tillhör beväringen, gäller, såvitt Konungen ej Adressanmälan
för särskilda fall finner gott annorlunda bestämma: m. m.

a) att den värnpliktige under hela sin tjänstetid tillhör det truppslag vid a) att den värnpliktige under hela sin tjänstetid tillhör *icke blott* det

(Nuvarande lydelse.)

hären eller den tjänst vid marinen, vartill han blivit inskriven eller överförd;

b) att den värnpliktige, om han till annat område avflyttar, tillhör den truppavdelning av hären eller kustartilleriet eller den flottans station, som erhåller sina värnpliktiga från det område, till vilket han inflyttar; samt

c) att, om den värnpliktige icke är till tjänstgöring inkallad, när landstormen inom hans ort uppbådas, han är pliktig utgå med densamma och då har lika tjänstgöringsskyldighet och förpliktelser i övrigt som värnpliktig tillhörande landstormen.

2. Värnpliktig, med undantag av den, som är inskriven å sjömanshus och tillhör marinen, skall, därest han vill för längre tid än en månad vistas utom den ort, där han är kyrkobokförd, därom före avresan göra anmälan hos vederbörande områdesbefäl samt därefter hålla detta befäl underrättat om sin adress, intill dess han återkommer; dock att, där den värnpliktige inmönstrats till sjöfart, anmälan erfordras allenast om påmönstringen och avmönstringen.

3. Värnpliktig, som är å sjömanshus inskriven och tillhör marinen, skall, därest han ej är i tjänstgöring eller till sjöfart inmönstrad, hålla sjömanshusombudsmannen underrättad om sin adress.

(Föreslagen lydelse.)

truppslag vid hären eller den tjänst vid marinen eller flygvapnet, som han tilldelats eller vartill han överförs, utan även den värnpliktsgrupp, vartill han enligt § 24 uttagits eller överförs;

b) att den värnpliktige, om han avflyttar till annat område eller överföres till annat sjömanshus, tillhör den truppavdelning av hären, kustartilleriet eller flygvapnet eller den flottans station, som erhåller sina värnpliktiga från det område, till vilket han inflyttar, eller det sjömanshus, vartill han överföres; samt

c) att, om den värnpliktige icke är inkallad till tjänstgöring, när landstormen inom hans ort uppbådas, han är pliktig utgå med densamma och då har lika tjänstgöringsskyldighet och förpliktelser i övrigt som värnpliktig tillhörande landstormen.

2. Värnpliktig, med undantag av den, som är inskriven å sjömanshus och tillhör marinen eller flygvapnet, skall, därest han ej är i tjänstgöring, hålla vederbörande områdesbefäl underrättat om sin adress.

3. Värnpliktig, som är inskriven å sjömanshus och tillhör marinen eller flygvapnet, skall, därest han ej är i tjänstgöring eller inmönstrad till sjöfart, hålla sjömanshusombudsmannen underrättad om sin adress.

§ 34.

Värnpliktig,
som innehaft
fast anställning
vid krigs-
makten m. m.

§ 34.

1. Värnpliktig, som avgår från fast anställning vid hären, marinen eller

(Nuvarande lydelse.)

(Föreslagen lydelse.)

flygvapnet eller vid härens, marinens eller flygvapnets reserv, överföres till härens, marinens eller flygvapnets beväring eller till landstormen.

2. Värnpliktig, som i mom. 1 omförmäles, överföres till linjetjänst, därest han ej med hänsyn till sin kroppsbeskaffenhet eller eljest bör överföras till ersättningsreserven.

1. Värnpliktig, som innehaft fast anställning vid hären eller marinen eller vid härens eller marinens reserv under sammanlagt minst två år, skall efter avgången från sagda anställning, så länge han i följd av sin värnplikt kvarstår i beväringen, tillhöra dess första uppbåd. Detsamma gäller ock värnpliktig, som innehaft fast anställning vid hären eller dess reserv under kortare tid än två år, såframt han undergått rekrytutbildning samt deltagit i två repetitionsövningar.

3. Värnpliktig, som innehaft fast anställning vid hären, marinen eller flygvapnet eller vid härens, marinens eller flygvapnets reserv under sammanlagt minst två år och som efter avgången från sagda anställning överförs till linjetjänst, tillhör, så länge han i följd av sin värnplikt kvarstår i beväringen, dess första uppbåd. Detsamma gäller ock värnpliktig, som innehaft fast anställning vid hären eller dess reserv under kortare tid än två år, såframt han undergått rekrytutbildning samt deltagit i två repetitionsövningar.

2. I mom. 1 nämnd värnpliktig anses hava fullgjort den i § 27 föreskrivna första tjänstgöring, men är skyldig att med vederbörlig åldersklass deltaga i repetitionsövning samt reservtruppövning.

Har den fasta anställningen vid hären eller marinen eller vid härens eller marinens reserv uppgått till minst tre år, anses den värnpliktige hava fullgjort all den i § 27 mom. 1 eller 2 föreskrivna tjänstgöring, men är, om han tillhör hären, skyldig att med vederbörlig åldersklass deltaga i reservtruppövning. Detsamma gäller ock den, som, under fast anställning vid hären eller dess reserv, undergått rekrytutbildning samt deltagit i tre repetitionsövningar, ävensom den, vilken såsom värnpliktig fullgjort första tjänstgöring och en repetitionsövning samt därefter varit fast anställd under minst två år.

4. Värnpliktig, som innehaft fast anställning vid hären, marinen eller flygvapnet eller vid härens, marinens eller flygvapnets reserv under sammanlagt minst ett år, anses hava fullgjort all den i § 27 mom. 1 eller 2 föreskrivna tjänstgöring; dock att till linjetjänst överförd värnpliktig är skyldig att med vederbörlig åldersklass deltaga i den sista repetitionsövning, som nämnda åldersklass har att fullgöra.

(Nuvarande lydelse.)

(Föreslagen lydelse.)

Marinen tilldelad vapenför värnplik, som varit anställd såsom sjökadett, kustartillerikadett, mariningenjörselev, mariningenjöraspirant, marinintendentselev eller marinintendentsaspirant under en tid av sjuttiofem dagar eller därutöver, äger att såsom fullgjord värnpliktstjänstgöring tillgodoräkna sig det antal dagar, han under sådan anställning genomgått militär utbildning.

Icke vapenför värnplik, som innehaft fast anställning vid hären eller marinen eller vid härens eller marinens reserv, äger att såsom fullgjord värnplikstjänstgöring tillgodoräkna sig det antal dagar, han varit fast anställd.

I vad mån fast anställning vid krigsmakten i övriga fall må anses motsvara tjänstgöring i bevärningen, bestämmer Konungen.

3. Värnplik, som omförmäles i § 27 mom. 1 B eller C eller mom. 2 B eller C, tillhör första uppbådet under hela sin tjänstetid i bevärningen.

4. Den, som avlagt medicine kandidatexamen samt fullgjort därefter följande föreskrivna propedeutiska kurser och grundläggande tjänstgöring, ävensom den, som avlagt veterinär-, tandläkar- eller farmacie kandidatexamen, tillhör bevärningens första uppbåd under hela sin värnpliktstid.

I vad mån fast anställning vid krigsmakten i övrigt må anses motsvara tjänstgöring i bevärningen, bestämmer Konungen.

5. Värnplik, som omförmäles i § 27 mom. 1 B eller C, tillhör första uppbådet under hela sin tjänstetid i bevärningen.

6. Den, som avlagt medicine kandidat-, veterinär-, tandläkar- eller farmacie kandidatexamen, tillhör bevärningens första uppbåd under hela sin värnpliktstid.

KAP. VI.

Om de värnpliktigas underhåll och förmåner i bevärningen.

§ 35.

1. Under marsch eller annan färd till och från övningsort erhåller värnplik, tillhörande bevärningen, ersättning enligt särskilda bestämmelser.
2. Under tjänstgöring erhåller till bevärningen hörande värnplik underhåll, sjukvård, beklädnad, utredningspersedlar och annan erforderlig ut-
2. Under tjänstgöring erhåller till bevärningen hörande värnplik underhåll, sjukvård, beklädnad, utredningspersedlar och annan erforderlig ut-

Förmåner
der färd och
tjänstgöring
m. m. i
bevärningen.

(Nuvarande lydelse.)

(Föreslagen lydelse.)

rustning samt dessutom penningbidrag och, där den värnpliktige tjänstgör såsom underbefäl, särskilt tillskott i penningar under tiden för sådan tjänstgöring, allt likaledes enligt särskilda bestämmelser.

rustning samt dessutom penningbidrag, allt likaledes enligt särskilda bestämmelser; dock att värnpliktig, som jämlikt § 27 mom. 3 (1b) kvarbliver i tjänstgöring utöver den i mom. 1 av samma § föreskrivna tid, äger att under den överskjutande tiden i stället för penningbidrag åtnjuta kontant förmån till belopp, motsvarande begynnelseavlöning för fast anställd menig.

3. Till beväringen hörande värnpliktig, som under militärtjänstgöring ådrager sig sådan skada, att hans arbetsförmåga härigenom i större eller mindre mån minskas eller upphör, är för sig och efterlevande berättigad till understöd enligt vad därom är särskilt stadgat.

KAP. VII.

Om landstormen.

§ 36.

1. Värnpliktig, som tillhör landstormen, är skyldig att, på sätt Konungen närmare förordnar, under fredstid för sin utbildning deltaga i en landstormsövning om fem dagar.

2. Sedan jämlikt § 28 mom. 1 beslut fattats att för rikets försvar till tjänstgöring inkalla beväringens första uppbåd eller viss del därav, må Konungen i den ordning, som för inkallande av beväringens andra uppbåd i mom. 2 av samma § är föreskriven, för hemortens försvar till tjänstgöring inkalla landstormen eller de större eller mindre delar därav, som finnas behövlige.

Konungen må ock, sedan beväringens första uppbåd eller del därav inkallats för rikets försvar eller under tjänstgöring enligt § 27 tagits i anspråk för dylikt ändamål, efter statsrådets hörande, inkalla till tjänstgöring sådana delar av landstormen, som erfordras till skydd för mobilisering av beväringens första uppbåd eller till skydd för särskilt hotade platser.

1. Sedan jämlikt § 28 mom. 1 beslut fattats att för rikets försvar till tjänstgöring inkalla beväringens första uppbåd eller viss del därav, må Konungen i den ordning, som för inkallande av beväringens andra uppbåd i mom. 2 av samma § är föreskriven, för hemortens försvar till tjänstgöring inkalla landstormen eller de större eller mindre delar därav, som finnas behövlige.

Konungen må ock, sedan beväringens första uppbåd eller del därav inkallats för rikets försvar eller under tjänstgöring enligt § 27 tagits i anspråk för dylikt ändamål, efter statsrådets hörande, inkalla till tjänstgöring sådana delar av landstormen, som erfordras till skydd för mobilisering av beväringens första uppbåd eller till skydd för särskilt hotade platser.

Landstormens
inkallande
m. m.

(Nuvarande lydelse.)

(Föreslagen lydelse.)

Landstormsavdelning, som sålunda inkallats, må likväl ej hållas samlad längre än högst femton dagar, såvida ej krig *före samma tids utgång utbrutit*.

3. Landstormens inkallande till tjänstgöring sker på sätt *för varje fall* är i § 29 föreskrivet.

4. Att värnpliktig, som tillhör landstormen, är underkastad de i strafflagen för krigsmakten givna bestämmelser, såväl under all tjänstgöring och marsch eller annan färd, då han står under militärbefäl, som ock i fråga om åtlydnad av inkallelse i enlighet med § 29 till tjänstgöring, som i mom. 1 *eller 2* här ovan omförmäles, därom är i nämnda lag stadgat.

Landstormsavdelning, som sålunda inkallats, må likväl ej hållas samlad längre än högst femton dagar, såvida ej krig *utbrutit före samma tids utgång*.

2. Landstormens inkallande till tjänstgöring sker på sätt i § 29 *mom. 2* stadgas.

3. Att värnpliktig, som tillhör landstormen, är underkastad de i strafflagen för krigsmakten givna bestämmelser såväl under all tjänstgöring och marsch eller annan färd, då han står under militärbefäl, som ock i fråga om åtlydnad av inkallelse i enlighet med § 29 *mom. 2* till tjänstgöring, som i mom. 1 här ovan omförmäles, därom är i nämnda lag stadgat.

§ 37.

Landstormens tjänstgöringsområde.

Landstormen må icke föras utom eget och närmast tillgränsande inskrivningsområden, dock att till landstormen hörande värnpliktig, som erhållit sin utbildning vid marinen, må, även utom sagda inskrivningsområden, användas för *det lokala kustförsvaret samt att till landstormen hörande värnpliktig må, på ansökan, i den omfattning och i enlighet med de närmare föreskrifter, Konungen meddelar, fullgöra honom åliggande landstomsövning tillsammans med landstorm från annat inskrivningsområde, än det han tillhör.*

§ 37.

Landstormen må icke föras utom eget och närmast tillgränsande inskrivningsområden, dock att till landstormen hörande värnpliktig, som erhållit sin utbildning vid marinen, må, även utom sagda inskrivningsområden, användas för *kustförsvaret*.

§ 38.

Landstormens organisation.

Huru landstormen ordnas och indelas, föreskriver Konungen.

§ 39.

Landstormens underhåll och förmåner.

1. Värnpliktig, tillhörande landstormen, är under tjänstgöring pliktig att, därest staten icke kan genast vid inkallandet anskaffa föda, under tiden förse sig *med sådan*, mot ersättning av staten *för värdet av soldatportion*.

§ 39.

1. Värnpliktig, tillhörande landstormen, är under tjänstgöring pliktig att, därest staten icke kan genast vid inkallandet anskaffa föda *och beklädnad*, under tiden förse sig *därmed*, mot *skäligen* ersättning av staten. Sjuk-

(Nuvarande lydelse.)

(Föreslagen lydelse.)

Sjukvård, vapen, ammunition, utredningspersedlar samt fälttecken, angivande hans egenskap av krigsman, tillhandahållas av staten.

vård, vapen, ammunition, utredningspersedlar samt fälttecken, angivande hans egenskap av krigsman, tillhandahållas av staten.

Sådan värnpliktig erhåller under tjänstgöring, som i § 36 mom. 1 omförmäles, beklädnad eller beklädnadsersättning samt dessutom penningbidrag.

Under tjänstgöring, som i § 36 mom. 2 avses, är den värnpliktige skyldig att själv förse sig med kläder.

2. Till landstormen hörande värnpliktig, som skadas under militärtjänstgöring, har enahanda rätt till understöd för sig och efterlevande som värnpliktig, vilken tillhör beväringen.

KAP. VIII.

Om påföljd för åsidosättande av denna lags föreskrifter, så ock om laga förfall.

§ 40.

1. Värnpliktig, som utan laga förfall utebliver från inskrivningsförrättning, böte, där han icke, oaktat sin frånvaro, varder inskriven eller från värnpliktens fullgörande frikallad, första året tio kronor och varje år, han ånyo därmed beträdes, fyrtio kronor.

2. Värnpliktig, som på grund av § 15 inställer sig vid inskrivningsförrättning för annan ort än där han är kyrkobokförd eller för annat sjömanshus än det han tillhör men därvid försummar avlämna prästbetyg ävensom i det fall, som i § 15 mom. 2 sägs, intyg från sjömanshusombudsman eller sjöfartsbok samt till följd därav icke kan emottagas, anses lika med den, som icke inställt sig till inskrivningsförrättning.

§ 41.

1. Värnpliktig, som bort fullgöra i § 32 omförmäld mönstring, men utan laga förfall uraktlåter detta, böte för varje gång fem kronor.

2. Värnpliktig, som utan laga förfall underlåter fullgöra vad honom enligt § 33 mom. 2 eller 3 åligger, böte för varje gång fem kronor.

KAP. VI.

Om påföljd för åsidosättande av denna lags föreskrifter, så ock om laga förfall.

§ 40.

1. Värnpliktig, som utan laga förfall utebliver från inskrivningsförrättning, böte, där han icke, oaktat sin frånvaro, varder inskriven eller frikallad från värnpliktens fullgörande, första året tjugufem kronor och varje år, han ånyo beträdes därmed, ett-hundra kronor.

Uteblivande från inskrivning m. m.

§ 41.

1. Värnpliktig, som bort fullgöra i § 32 omförmäld mönstring men utan laga förfall uraktlåter detta, böte för varje gång tio kronor.

2. Värnpliktig, som utan laga förfall underlåter fullgöra vad honom enligt § 33 mom. 2 eller 3 åligger, böte för varje gång tio kronor.

Försummelse av mönstring m. m.

(Nuvarande lydelse.)

(Föreslagen lydelse.)

§ 42.

Hämtnings-
äventyr.

Värnpliktig, som utan anmält laga förfall utebliver från inskrivningsförrättning, vare, där han icke oaktat sin frånvaro blivit inskriven eller från värnpliktens fullgörande frikallad, underkastad äventyr att *varda till inskrivnings undergående hämtad på egen bekostnad.*

Utebliver värnpliktig utan anmält laga förfall från tjänstgöring, därtill han blivit i laga ordning inkallad, må han till tjänstgöringens fullgörande *likaledes hämtas på egen bekostnad.*

§ 42.

Värnpliktig, som utan anmält laga förfall utebliver från inskrivningsförrättning, vare, där han icke oaktat sin frånvaro blivit inskriven eller *frikallad från värnpliktens fullgörande*, underkastad äventyr att *på egen bekostnad vardas hämtad till inskrivnings undergående.*

Utebliver värnpliktig utan anmält laga förfall från tjänstgöring, därtill han blivit i laga ordning inkallad, må han *likaledes på egen bekostnad hämtas till tjänstgöringens fullgörande.*

§ 43.

Laga förfall.

1. Såsom laga förfall för uteblivande från inskrivning eller tjänstgöring eller för annan uraktlåtenhet att fullgöra denna lags bestämmelser anses, om man är sjuk, om man är i Konungens och rikets tjänst uppbådad eller faren eller om man sitter i häkte; vederbörande äge dock att, då andra än nu sagda förfall förebäras, pröva, huruvida de äro av den vikt, att de må gälla såsom laga förfall.

2. För å sjömanshus inskriven värnpliktig skall i fråga om order eller annat påbud, varigenom han under krig eller vid utbrott av eller fara för krig inkallas till tjänstgöring, dessutom såsom laga förfall för inställelse till tjänstgöring räknas att vara *på utrikes sjöresa stadd*; åliggande dock den värnpliktige att, så snart ske kan, återvända till hemlandet, ävensom att vid ankomsten till svensk hamn eller sammanträffande med svenskt örlogsfartyg omedelbart inställa sig till tjänstgöring.

2. För å sjömanshus inskriven värnpliktig skall i fråga om order eller annat påbud, varigenom han under krig eller vid utbrott av eller fara för krig inkallas till tjänstgöring, dessutom såsom laga förfall för inställelse till tjänstgöring räknas att vara *stadd på utrikes sjöresa*; åliggande dock den värnpliktige att, så snart ske kan, återvända till hemlandet ävensom att vid ankomsten till svensk hamn eller sammanträffande med svenskt örlogsfartyg omedelbart inställa sig till tjänstgöring.

§ 44.

Intyg om
sjukdom.

Sjukdom skall, för att såsom laga förfall anses, styrkas med behörig läkares intyg, vilket den värnpliktige är skyldig själv anskaffa. Kan han ej skaffa läkarbetyg, vare honom tillåtet att styrka förfallet med intyg av statens ämbets- eller tjänsteman eller av präst i församlingen eller av ordföranden i kommunalstämman eller av ordföranden eller ledamot i häradsnämnden.

(Nuvarande lydelse.)

(Föreslagen lydelse.)

KAP. IX.

Om åtgärder med anledning av förseelser mot denna lag, så ock om användning av böter.

§ 45.

1. Över värnpliktiga, vilka utan anmält laga förfall uteblivit från inskrivningsförrättning och icke, oaktat sin frånvaro, blivit inskrivna eller *från värnpliktens fullgörande frikallade*, eller som underlåtit att fullgöra vad dem enligt § 32 och § 33 mom. 2 eller 3 åligger, skola förteckningar länsvis uppgöras och till Konungens befallningshavande insändas; skolande å förteckningarna för varje värnpliktig angivas hans bostad, där denna är känd, samt, till ledning vid ansvars bestämmande, tillgängliga upplysningar rörande försummelsens beskaffenhet.

Uppgörande och insändande av dylik förteckning åligger vid inskrivningsförrättning *den av Konungens befallningshavande förordnade ledamot, som över inskrivningsnämndens beslut förer protokoll*; skolande inskrivningsnämnden, innan den åtskiljes, *sägda förteckning granska och underteckna*.

Upprättande och insändande av förteckningar över försummelser mot lagbuden i § 32 mom. 2 och § 33 mom. 2 åligger befälhavare, som förrättat mönstringen eller hos vilken anmälan bort göras.

Upprättande av förteckningar över försummelser mot lagbuden i § 32 mom. 3 och § 33 mom. 3 åligger sjömanshusombudsman, vilken översänder dem till sjöruddföringsbefälhavaren, som, efter att hava granskat och påtecknat desamma, insänder dem till Konungens befallningshavande.

2. Av de enligt mom. 1 inkommande förteckningar över värnpliktiga skola särskilda utdrag, upptagandedem, vilka Konungens befallningshavande finner sig böra påföra böter enligt § 40 eller § 41, *till vederbörande kronofogdar och magistrater översändas, förseddamed*

KAP. VII.

Om åtgärder med anledning av förseelser mot denna lag, så ock om användning av böter.

§ 45.

1. Över värnpliktiga, vilka utan anmält laga förfall uteblivit från inskrivningsförrättning och icke, oaktat sin frånvaro, blivit inskrivna eller *frikallade från värnpliktens fullgörande* eller som underlåtit att fullgöra vad dem enligt § 32 och § 33 mom. 2 eller 3 åligger, skola förteckningar länsvis uppgöras och till Konungens befallningshavande insändas; skolande å förteckningarna för varje värnpliktig angivas hans bostad, där denna är känd, samt, till ledning vid ansvars bestämmande, tillgängliga upplysningar rörande försummelsens beskaffenhet.

Uppgörande och insändande av dylik förteckning åligger vid inskrivningsförrättning *inskrivningsnämndens ordförande*; skolande inskrivningsnämnden, innan den åtskiljes, *granska och underteckna sagda förteckning*.

Böters
påförande.

2. Av de enligt mom. 1 inkommande förteckningar över värnpliktiga skola särskilda utdrag, upptagandedem, vilka Konungens befallningshavande finner sig böra påföra böter enligt § 40 eller § 41, *översändas till vederbörande landsfiskaler och magistrater, försedda*

(Nuvarande lydelse.)

Konungens befallningshavandes resolution, att de i utdragen upptagna böter må hos de värnpliktiga omedelbarligen uttagas, därest de icke däremot något invända, men att, därest de vilja för uteblivandet eller försummelsen styrka laga förfall eller eljest åberopa någon omständighet, som kan leda till deras frikännande från bötesansvar, i vilken händelse de äga undfå skriftlig del av resolutionen i vad dem rör, de skola inom trettio dagar därefter till vederbörande kronofogde eller magistrat ingiva de bevis, som till styrkande av deras mot böternas indrivande gjorda invändningar åberopas, vid påföljd för uraktlåtenhet därav, att böterna utan hinder av samma invändningar må i laga ordning uttagas. Inkommande bevis skola ofördröjligen insändas till Konungens befallningshavande, som, efter prövning av förekommande omständigheter, meddelar beslut i saken.

3. Åtnöjes värnpliktig icke med Konungens befallningshavandes beslut, varigenom böter blivit honom slutligen påförda, äger han att inom trettio dagar efter erhållen del av beslutet till Konungens befallningshavande ingiva sina till Konungen ställda besvär, vilka därpå av Konungens befallningshavande jämte eget yttrande till vederbörande statsdepartement insändas. Besvären må även till Konungens befallningshavande med posten insändas; och skall i sådant fall behörigen styrkas, att den klagande egenhändigt undertecknat besvärsskriften eller att densamma på hans begäran eller med hans samtycke blivit uppsatt.

§ 46.

1. De enligt denna lag inflytande böter skola under särskild titel i kro-

Böters
användning
och förvand-
ling.

(Föreslagen lydelse.)

med Konungens befallningshavandes resolution, att de i utdragen upptagna böter må omedelbarligen uttagas hos de värnpliktiga, därest de icke invända något däremot, men att, därest de vilja för uteblivandet eller försummelsen styrka laga förfall eller eljest åberopa någon omständighet, som kan leda till deras frikännande från bötesansvar, i vilken händelse de äga undfå skriftlig del av resolutionen i vad dem rör, de skola inom trettio dagar därefter till vederbörande landsfiskal eller magistrat ingiva de bevis, som åberopas till styrkande av deras mot böternas indrivande gjorda invändningar, vid påföljd för uraktlåtenhet därav, att böterna utan hinder av samma invändningar må i laga ordning uttagas. Inkommande bevis skola ofördröjligen insändas till Konungens befallningshavande, som, efter prövning av förekommande omständigheter meddelar beslut i saken.

3. Åtnöjes värnpliktig icke med Konungens befallningshavandes beslut, varigenom böter blivit honom slutligen påförda, äger han att inom trettio dagar efter erhållen del av beslutet till Konungens befallningshavande ingiva sina till Konungen ställda besvär, vilka därpå av Konungens befallningshavande jämte eget yttrande insändas till försvarsdepartementet. Besvären må även med posten insändas till Konungens befallningshavande, och skall i sådant fall behörigen styrkas, att den klagande egenhändigt undertecknat besvärsskriften eller att densamma blivit uppsatt på hans begäran eller med hans samtycke.

§ 46.

1. De enligt denna lag inflytande böter skola redovisas under särskild

(Nuvarande lydelse.)

(Föreslagen lydelse.)

nans räkenskaper redovisas och ingå till den till förmån för beväringsskapat bildade invalid- och pensionsfond. Ur denna fond beredes understöd åt värnpliktig, som under militärtjänstgöring ådragit sig sådan skada, att han därigenom blivit i större eller mindre mån oförmögen att *sig med arbete försörja*, ävensom i vissa fall åt hans efterlevande, *i fall* skadan förorsakat döden.

titel i kronans räkenskaper och ingå till den till förmån för beväringsskapat bildade invalid- och pensionsfond. Ur denna fond beredes understöd åt värnpliktig, som under militärtjänstgöring ådragit sig sådan skada, att han därigenom blivit i större eller mindre mån oförmögen att *försörja sig med arbete*, ävensom i vissa fall åt hans efterlevande, *där* skadan förorsakat döden.

2. Saknas tillgång till gäldande av böter enligt denna lag, skola de förvandlas efter allmän strafflag.

KAP. X.

Särskilda bestämmelser.

§ 47.

1. Värnpliktiga, tillhörande *lots- och fyrinrättningarnas personal*, likställas enligt denna lag med de vid *marinen* fast anställda.

2. Vad i denna lag stadgas om värnpliktiga gäller i tillämpliga delar beträffande manskap, som tillhör härens *eller* marinens reserv.

§ 48.

Av Konungen bestämmes, om och i vad mån samt under vilka villkor befrielse från de i denna lag föreskrivna skyldigheter må kunna tillsvidare medgivras den nomadiserande lappbefolkningen.

§ 49.

För denna lags tillämpning erforderliga närmare föreskrifter meddelas av Konungen.

§ 50.

Denna lag må icke ändras eller upphävas utan Konungs och riksdags sammanstående beslut.

Bestämmelser om lagens ikraftträdande.

§ 51.

Denna lag skall tillämpas från och med den 1 januari 1915, då följaktligen ej mindre värnpliktslagen av den 14 juni Bihang till riksdagens protokoll 1925. 1 saml. 45 häft. (Nr 51.)

KAP. VIII.

Särskilda bestämmelser.

§ 47.

1. Värnpliktiga, tillhörande *lots- och fyrstaten*, likställas enligt denna lag med de vid *flottan* fast anställda.

2. Vad i denna lag stadgas om värnpliktiga gäller i tillämpliga delar beträffande manskap, som tillhör härens, marinens *eller flygvapnets* reserv.

Lots- och fyrstatens personal m. m.

Lappbefolkningen.

Tillämpningsföreskrifter.

Ändring eller upphävande av lagen.

§ 51.

Denna lag skall tillämpas från och med den 1 januari 1926, från och med vilken dag såväl värnpliktslagen den 17 169 25 4

(Nuvarande lydelse.)

1901 med däri sedermera gjorda ändringar och tillägg än även de av Konungen för sistnämnda lags tillämpning meddelade närmare föreskrifter, så vitt de strida mot innehållet i denna lag, upphöra att gälla; skolande dock vad nedan stadgas om undantag från bestämmelsen i denna § lända till efterrättelse.

§ 52.

1. Den i § 1 meddelade bestämmelsen om tiden för värnpliktens inträdande samt bestämmelsen i § 5 mom. 1 skola äga tillämpning genast efter denna lags utfärdande; och skola följaktligen motsvarande bestämmelser i den äldre lagen från samma tid upphöra att gälla.

2. Efter det nämnda bestämmelser i denna lag trätt i kraft, skall under år 1914 hållas inskrivningsförrättning för inskrivning av värnpliktiga, som äro födda år 1894 och som ej äro inskrivna å sjömanshus.

Sådan inskrivning skall äga rum i den ordning Konungen bestämmer

(Föreslagen lydelse.)

september 1914 (nr 202) med däri sedermera gjorda ändringar och tillägg som lagen den 22 juni 1920 (nr 372) om ändrad utbildningstid för värnpliktiga av 1920 års klass, lagen den 2 juni 1921 (nr 291) om ändrad utbildningstid för värnpliktiga av 1921 års klass, lagen den 31 mars 1922 (nr 141) om ändrad utbildningstid för värnpliktiga av 1922 års klass, lagen den 23 februari 1923 (nr 23) om ändrad utbildningstid för värnpliktiga av 1923 års klass och lagen den 22 februari 1924 (nr 12) om ändrad utbildningstid för värnpliktiga av 1924 års klass upphöra att gälla; skolande dock vad nedan stadgas om undantag från bestämmelsen i denna § lända till efterrättelse.

§ 52.

I fråga om tjänstgöringsskyldigheten i beväringen under fredstid för värnpliktiga, inskrivna före år 1926, gälla vad i nämnda hänseende uti särskild lag stadgas för värnpliktiga av 1925 års klass, dock att

a) för vapenföra värnpliktiga, tilldelade rytteriet, fältartilleriet, positionsartilleriet samt fästningsartilleriet å Karlsborg, föreskriven repetitionsövning skall från och med år 1927 hava en varaktighet av trettio dagar;

b) värnpliktiga, tilldelade marinen i allmän tjänst, sjötjänst eller stations-tjänst, vilka fullgjort tjänstgöring för sin utbildning, värnpliktiga i allmän tjänst eller sjötjänst i minst nittio dagar och värnpliktiga i stationstjänst i minst trettio dagar, må, på sätt Konungen närmare förordnar, helt eller delvis befrias från återstående under år 1926 dem åliggande tjänstgöringsskyldighet i beväringen under fredstid, samt

c) beträffande värnpliktiga, som till

(Nuvärande lydelse.)

(Föreslagen lydelse.)

följd av laga förfall, beviljat uppskov eller uteblivande utan laga förfall icke börjat fullgöra honom åliggande första tjänstgöring eller tjänstgöring i en följd senast å tid, som i sådant arseende stadgas för värnpliktiga av 1925 års klass, denna lag skall tillämpas jämväl såvitt avser tjänstgöringsskyldigheten i beväringen under fredstid, därvid beträffande icke rapenför värnpliktig skall gälla vad som i samma lag stadgas rörande till ersättningsreserven uttagen värnpliktig.

§ 53.

1. Till de nya bestämmelserna om värnpliktstiden skall övergång ske sålunda:

den, som inskrivits under något av åren 1895, 1896, 1897, 1898, 1899, 1900, 1901 eller 1902, skall tillhöra landstormen till och med det i ordningen motsvarande av åren 1916, 1917, 1918, 1919, 1920, 1921, 1922 och 1923;

den, som inskrivits under något av åren 1903, 1904, 1905 eller 1906, skall tillhöra beväringen och dess andra uppbåd till och med det i ordningen motsvarande av åren 1916, 1917, 1918 och 1919 samt landstormen till och med det i ordningen motsvarande av åren 1924, 1925, 1926 och 1927;

den, som inskrivits under något av åren 1907, 1908, 1909, 1910, 1911, 1912 eller 1913, skall tillhöra beväringens första uppbåd till och med det i ordningen motsvarande av åren 1916, 1917, 1918, 1919, 1920, 1921 och 1922, beväringens andra uppbåd till och med det i ordningen motsvarande av åren 1920, 1921, 1922, 1923, 1924, 1925 och 1926 samt landstormen till och med det i ordningen motsvarande av åren 1928, 1929, 1930, 1931, 1932, 1933 och 1934;

§ 53.

Den årskontingent värnpliktiga, som enligt bestämmelserna i § 24 mom. 1 skall uttagas till linjetjänst vid flygvapnet, må, intilldess organisationen av detta vapen fullständigt genomförts, minskas med det antal, Konungen finner gott bestämma.

Den årskontingent värnpliktiga, som enligt nämnda bestämmelser skall uttagas till linjetjänst vid hären, må för år 1926 ökas med det antal, Konungen finner gott bestämma.

(Nuvarande lydelse.)

(Föreslagen lydelse.)

den, som år 1914 inskrivits enligt den äldre lagen, skall tillhöra beväringsens första uppbåd till och med år 1923, beväringsens andra uppbåd till och med år 1927 samt landstormen till och med år 1935;

den, som år 1914 inskrives enligt vad i § 52 stadgas, skall tillhöra beväringsens första uppbåd till och med år 1924, beväringsens andra uppbåd till och med år 1928 och landstormen till och med år 1936.

2. Till stadgandet i § 34 mom. 4, i vad detsamma avser den, som avlagt medicine kandidatexamen samt fullgjort därefter följande föreskrivna propedeutiska kurser och grundläggande tjänstgöring, sker övergång sålunda, att den, som inskrivits under något av åren 1902, 1903, 1904, 1905, 1906 eller 1907, skall tillhöra beväringen och dess första uppbåd till och med det i ordningen motsvarande av åren 1917, 1919, 1921, 1923, 1925 och 1927 samt landstormen till och med det i ordningen motsvarande av åren 1923, 1924, 1925, 1926, 1927 och 1928.

3. Till stadgandet i § 34 mom. 4, i vad detsamma avser den, som avlagt veterinär-, tandläkar- eller farmacie kandidatexamen, sker övergång sålunda, att den, som inskrivits något av åren 1905, 1906 eller 1907, skall tillhöra beväringen och dess första uppbåd till och med det i ordningen motsvarande av åren 1923, 1925 och 1927 samt landstormen till och med det i ordningen motsvarande av åren 1926, 1927 och 1928.

§ 54.

1. Beträffande värnpliktig, som inskrivits år 1899 eller tidigare, skola bestämmelserna i § 27 och § 36 mom. 1 icke tillämpas.

§ 54.

Bestämmelserna uti §§ 53 och 55 i 1914 års värnpliktslag, förstnämnda paragraf, sådan den lyder enligt lag den 14 juni 1918 (nr 664), skola fort-

(Nuvärande lydelse.)

(Föreslagen lydelse.)

Beträffande värnpliktig, som inskrivits under något av åren 1900—1907, efterrättelse. skola bestämmelserna i § 27 icke tillämpas.

Beträffande värnpliktig, som inskrivits under något av åren 1908—1913 eller som år 1914 inskrivits enligt bestämmelserna i den äldre lagen, skall vad i § 27 mom. 1, 2 och 4 av denna lag stadgas icke vinna tillämpning.

I fråga om värnpliktig, som ovan i detta moment arses, gälla vad i § 27 av den äldre lagen stadgas.

2. Föreskrifterna uti § 27 mom. 1 A a) skola icke tillämpas beträffande vapenför värnpliktig, som år 1914 inskrives enligt § 52 och tilldelas fotfolket, utan är sådan värnpliktig i stället skyldig att under fredstid för sin utbildning tjänstgöra sammanlagt tvåhundrasjuttio dagar, vilken tjänstgöring, på sätt Konungen närmare förordnar, skall fullgöras:

med en första tjänstgöring om ett-hundraåttio dagar under andra året, samt

med en repetitions-(regements-)öcning om trettio dagar under var och ett av andra, tredje och fjärde åren.

Vid tillämpning beträffande värnpliktiga, som år 1914 inskrivas enligt § 52, av övriga bestämmelser i § 27 skall år 1915 vara första tjänstgörings-året och tjänstgöringen under de följande åren jämkas i enlighet härmed.

3. Beträffande sådan å sjömanshus inskriven värnpliktig, som inskrives under år 1915 och tilldelas marinen, skola föreskrifterna uti § 27 mom. 1 A g) icke tillämpas. Sådan värnpliktig är i stället skyldig att för sin utbildning tjänstgöra under fredstid trehundra-sextio dagar i en följd med början under första eller andra året.

(Nucvarande lydelse.)

(Föreslagen lydelse.)

§ 55.

Vad i §§ 53 och 54 är stadgat om den, som inskrivits visst år, skall äga tillämpning även i fråga om den, som bort inskrivas samma år men på grund av laga förfall eller beviljat uppskov eller därmed likställt förhållande blivit inskriven först ett senare år.

Må, enligt vad därom är stadgat, visst år av tjänstetiden i beväringen ej räknas den värnpliktige till godo såsom tjänsteår, skall vid tillämpning av vad i sagda §§ är föreskrivet motsvarande jämkning äga rum.

Har någon enligt § 6 i den äldre lagen inskrivits före det år, då han fyllde tjuguet år, skall den tid, under vilken han tillhör beväringens första uppbåd, räknas från och med nämnda år.

§ 55.

För denna lags ikraftträdande erforderliga närmare föreskrifter meddelas av Konungen.

*Utdrag av protokollet över försvarsärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott
den 20 februari 1925.*

Närvarande:

Statsministern SANDLER, ministern för utrikes ärendena UNDEN, statsråden
OLSSON, NOTHIN, HANSSON, LINDERS, LARSSON, WIGFORSS, MÖLLER, LEVINSON.

Departementschefen, statsrådet Hansson anför härefter följande.

Jag anhåller härmed att få underställa Kungl. Maj:ts prövning ett inom försvarsdepartementet utarbetat förslag till ny värnpliktslag.

Detta förslag ansluter sig i allo till innehållet i det förslag till försvarsväsendets ordnande, varom Kungl. Maj:t förut i dag beslutat avlåta proposition till riksdagen. Beträffande lagförslagets huvudpunkter får jag därför hänvisa till vad i berörda ämne yttrats till statsrådsprotokollet.

Förutom de ändringar i nu gällande värnpliktslag, som betingas av nyssnämnda förslag rörande försvarsväsendets ordnande, innefattar det föreliggande lagförslaget — liksom det för nästlidet års riksdag framlagda förslaget till ny värnpliktslag — jämväl i övrigt på åtskilliga punkter ändringar och formella jämkningar, som visat sig vara av behovet påkallade.

Då mer eller mindre betydande ändringar erfordras i flertalet av lagens paragrafer, har jag ansett lämpligast att föreslå antagandet av en, formellt sett, helt ny värnpliktslag. Den gamla lagens uppställning har emellertid i största möjliga utsträckning lämnats oförändrad.

Ett förberedande förslag i ämnet har varit föremål för yttrande av cheferna för generalstaben och marinstaben. Sedermera hava vissa jämkningar vidtagits vid avfattandet av det slutliga förslaget.

Sedan föredraganden härefter uppläst såväl sistnämnda förslag som chefernas för generalstaben och marinstaben yttranden i ämnet, anför föredraganden vidare.

Det föreliggande lagförslaget överensstämmer i allt väsentligt med det förslag till ny värnpliktslag, som, på grundval av Kungl. Maj:ts proposition nr 21 till nästlidet års riksdag, framlades av särskilda utskottet (i det följande benämnt 1924 års försvarsutskott). Avvikelser från utskottets förslag förekomma i §§ 4, 6, 11, 16, 19, 24, 26, 27, 32, 33, 51, 52 och 53.

Jag anser mig här kunna i allmänhet inskränka mig till att redogöra för de nu gjorda avvikelserna från 1924 års försvarsutskotts förslag och åberopa i övrigt, beträffande avfattningen av de särskilda paragraferna i lagförslaget, tillämpliga delar av den motivering, som anförts i sistnämnda proposition och i försvarsutskottets utlåtande nr 2.

För åskådliggörande av de ändringar i gällande värnpliktslag, som innefattas i det föreliggande lagförslaget, torde uti den proposition i ämnet, om vilkens avlåtande till riksdagen jag i det följande kommer att hemställa, den gällande lagtexten i de delar, där ändringar föreslås, böra intagas jämsides med den nu föreslagna, därvid olikheterna torde böra utmärkas medelst kursiverad stil.

§ 4.

Enligt det av 1924 års försvarsutskott framlagda förslaget skulle från värnpliktens fullgörande helt frikallas envar icke vapenför. Med hänsyn till önskvärdheten av att vid krigsfara eller under krig kunna till tjänstgöring inkalla även sådana värnpliktiga, som nu hänföras till kategorien icke vapenföra, har i förevarande § gjorts en avvikelse från utskottets förslag av innebörd, att nämnda kategori värnpliktiga frikallas från värnpliktens fullgörande allenast *under fredstid*. Fullständigt frikallad från värnpliktens fullgörande bör endast den bliva, som till följd av lyte, stadigvarande sjukdom, kroppslig svaghet eller annan dylik orsak icke är duglig till krigstjänst.

Uti denna § har därjämte, i förhållande till försvarsutskottets förslag, vidtagits en mindre, förtydligande jämkning beträffande stadgandet om frikallelse på grund av försörjningsskäl.

§ 6.

I olikhet mot vad som för normala fall förutsattes i 1924 års försvarsutskotts förslag, skall enligt det nu framlagda förslaget den, som vid navigationsskola avlagt sjökaptens- eller styrmansexamen eller maskinistexamen av första eller andra klass, inkallas till tjänstgöring under fredstid. Det nu gällande stadgandet om inskrivning av dylik person före inträdet i värnpliktsåldern har därför ansetts böra bibehållas.

§ 11.

I § 11 förekommer en mindre, formell avvikelse från 1924 års försvarsutskotts förslag, vilken föranledes av att flottans station i Stockholm, som av utskottet förutsattes skola reduceras till en örlogsdepå, enligt det nu framlagda förslaget till försvarsväsendets ordnande är avsedd att bibehållas såsom örlogsstation.

§ 16.

Av skäl, som förut under § 4 angivits, har åt mom. 3 av nu förevarande § givits en från 1924 års försvarsutskotts förslag i så måtto skiljaktig affattning, att inskriven värnpliktig, vilken, utan att bliva helt oduglig till krigstjänst, likväl bliver icke vapenför, frikallas från värnpliktens vidare fullgörande allenast under fredstid och således icke, såsom enligt utskottets förslag, erhåller fullständig frikallelse från värnpliktens fullgörande.

Rubriken till III kap. har för vinnande av överensstämmelse med innehållet i förevarande § underkastats en mindre, redaktionell ändring.

§ 19.

I mom. 1 av denna § förekomma smärre avvikelser från 1924 års försvarsutskotts förslag, vilka sammanhånga med förut omförmälda stadgande i § 4

angående icke vapenför värnpliktigs frikallande från värnpliktens fullgörande under fredstid.

Jämväl i mom. 3 och 4 hava i förhållande till utskottets förslag vidtagits vissa jämkningar, vilka betingas av de i § 24 angivna grunderna för de värnpliktigas fördelning å linjetjänst och ersättningsreserv.

§ 24.

Rörande de i denna § angivna grunderna för värnpliktigas uttagning till linjetjänst och ersättningsreserv har redogörelse lämnats i propositionen angående försvarsväsendets ordnande. I fråga om härutinnan förekommande avvikelser från 1924 års försvarsutskotts förslag anser jag mig därför kunna hänvisa till vad i berörda hänseende anförts uti nämnda proposition.

Då samtliga vapenföra studenter och med dem i värnplikthänseende likställda skola uttagas till linjetjänst, har här ansetts böra intagas bestämmelse om överföring till linjetjänst av värnpliktig, som med rätt eller orätt uttagits till ersättningsreserven, men vid tjänstgöringens påbörjande är att hänföra till studentgruppen.

§ 26.

Enligt § 26 i det av 1924 års försvarsutskott framlagda förslaget till värnpliktslag skulle av infanteriet, trängtrupperna och intendenturtrupperna tilldelade, till linjetjänst uttagna värnpliktiga 15 procent uttagas för utbildning till underbefäl eller fackmän. Av skäl, som angivits i propositionen angående försvarsväsendets ordnande, har i det nu föreliggande förslaget uttagningsprocenten höjts till 20.

§ 27.

Beträffande de i denna § förekommande avvikelserna från 1924 års försvarsutskotts förslag torde följande här böra framhållas.

Den i mom. 1 A för värnpliktiga i allmänhet vid intendenturtrupperna föreskrivna första tjänstgöringen, som enligt försvarsutskottets förslag skulle taga sin början under andra året, bör av skäl, som angivits i propositionen angående försvarsväsendets ordnande, kunna påbörjas antingen under första eller andra året, vadan berörda stadgande avfattats i överensstämmelse härmed.

Med avseende å den i samma moment stadgade tjänstgöringen för värnpliktiga vid flygvapnet — vilken enligt försvarsutskottets förslag skulle uppdelas å en första tjänstgöring om 170 dagar med början under första eller andra året och en repetitionsövning om 30 dagar före utgången av fjärde året — synes det önskvärt, att åt Kungl. Maj:t lämnas en något friare befogenhet att bestämma om fullgörandet av denna tjänstgöring. På grund härav har ifrågavarande stadgande i det nu föreliggande förslaget avfattats så, att berörda tjänstgöring må kunna fullgöras antingen i en följd med början under första eller andra året eller ock i två omgångar, av vilka den ena tager sin början under första eller andra året och den andra fullgöres före utgången av fjärde året.

Med hänsyn till den nu föreslagna manskapsorganisationen vid flottan hava *dels* i mom. 1 A intagits bestämmelser rörande utbildningstidens längd och fördelning för värnpliktiga vid flottan — för vilka bestämmelser redogörelse lämnats i propositionen angående försvarsväsendets ordnande — *dels* i mom. 1 B såsom i värnpliktshänseende likställda med studenter upptagits sådana värnpliktiga, som vid navigationsskola avlagt sjökaptens- eller styrmansexamen eller maskinistexamen av första eller andra klass, *dels* i mom. 3 intagits bestämmelse angående avkortning av tjänstgöringstiden för värnpliktiga vid flottan, därest tillgången på värnpliktiga skulle överstiga behovet, *dels ock de* i mom. 3 B och C i försvarsutskottets förslag intagna stadgandena utesluts.

Enligt försvarsutskottets förslag skulle en del studenter och med dem i värnpliktshänseende likställda uttagas till ersättningsreserven och fullgöra längre tjänstgöring än övriga ersättningsreserven tillhörande värnpliktiga. Då, såsom förut nämnts, enligt det nu föreliggande förslaget samtliga studenter och likställda avses att uttagas till linjetjänst, har i mom. 2 stadgats en och samma tjänstgöringstid för alla värnpliktiga, tillhörande ersättningsreserven.

Såsom i propositionen angående försvarsväsendets ordnande anförts, finner jag mig böra räkna med att hemförlovning av de värnpliktiga i viss utsträckning kan komma att äga rum under första tjänstgöringen (tjänstgöring i en följd). I anslutning härtill har i mom. 3 av förevarande § intagits stadgande om rätt för värnpliktig, som sådant åstundar, att, då dylik hemförlovning sker, kvarstanna i tjänstgöring intill utgången av den tjänstgöringsperiod, till vilken han inkallats.

Av skäl, som under § 11 anförts, har det nuvarande uttrycket »station av flottan» bibehållits i mom. 3 av förevarande § i stället för orden »Karlskrona krigshamn eller Stockholms örlogsdepå» i försvarsutskottets förslag.

Slutligen har i mom. 1 D ordet »maskiningenjör» ansetts böra ersättas med »ingenjör» ävensom i mom. 1 F vidtagits en redaktionell jämkning.

§ 28.

I fråga om denna §, som helt överensstämmer med 1924 års försvarsutskotts förslag, får jag anföra följande.

Enligt den nuvarande lydelsen av § 28 mom. 1 kan beväringens första uppbåd eller de större eller mindre delar därav, som finnas behövliga, inkallas, icke blott då rikets försvar det kräver, utan jämväl »när det erfordras till stillande av uppror».

Uti tvenne vid nästlidet års riksdag väckta motioner uttalades den meningen, att även om sistberörda bestämmelse torde kunna anses vara utan praktisk betydelse, den dock icke syntes böra förbigås vid en revision av vårt försvarsväsen. Hos vissa delar av vårt folk hade ofta den misstanken framträtt, att de militära maktmedel, som organiserats till skydd för landets frihet, samtidigt avsetts att kunna tjäna såsom skyddsmedel för vissa maktägande grupper inom landet. Användandet av militär ordningsmakt under vissa sociala konflikter hade närt dylika misstankar. För det förtroende hos hela folket, som

måste vara ryggraden i försvarsanstalterna mot faror utifrån, vore vidmakt-hållandet av sådana misstankar till skada. Ett markerande vid den nya värnpliktslagens avfattning av att skäl icke längre funnes för denna misstänksamhet kunde endast vara till gagn. Otvivelaktigt önskade också de vid försvarsväsendet tjänstgörande att i sin tjänstentövning hållas utanför de inre striderna. Ordningens upprätthållande inom landet syntes heller icke påkalla något stadgande av ovan berört slag. Ur dessa synpunkter hade motionärerna ansett sig böra föreslå en sådan ändring av § 28 i värnpliktslagen, att däri endast stadgades, att beväringen kunde inkallas till rikets försvar.

Motionärernas förslag biträdades av försvarsutskottet.

På de av förenämnda motionärer anförda skäl har jag ansett, att orden »så ock när det erfordras till stillande av uppror» böra utgå.

Jag tillåter mig vidare i detta sammanhang erinra om det av 1924 års försvarsutskott gjorda uttalandet, att, i den mån stadgandet i mom. 3 av förevarande § lägger hinder i vägen för fullgörandet av de förpliktelser, som må åligga vårt land på grund av dess anslutning till Nationernas förbund, sådant hinder i förekommande fall torde böra undanrödjas genom särskilt beslut av Konung och riksdag.

§ 32.

Enligt det av 1924 års försvarsutskott avgivna förslaget skulle mönstrings-skyldigheten avskaffas för sådana värnpliktiga, som frikallats från värnpliktens fullgörande under fredstid. Då det emellertid bör förutsättas, att en inkallelse av dylika värnpliktiga kan ifrågakomma vid krigsfara eller under krig, har mönstringsskyldigheten för dessa värnpliktiga bibehållits i det nu föreliggande förslaget.

§ 33.

I denna § har vidtagits en mindre, formell avvikelse från 1924 års försvarsutskotts förslag, vilken betingats därav, att, såsom förut nämnts, flottans station i Stockholm är avsedd att förbliva örlogsstation.

Av skäl, som under nästföregående § anförts, har — i olikhet mot vad fallet var beträffande försvarsutskottets förslag — enligt det nu föreliggande förslaget adressanmälningsskyldigheten bibehållits jämväl för sådana värnpliktiga, som frikallats från värnpliktens fullgörande under fredstid.

§ 43.

Enligt stadgande i denna § skall såsom laga förfall för uteblivande från inskrivning eller tjänstgöring eller för annan uraktlåtenhet att fullgöra värnpliktslagens bestämmelser anses, om man är sjuk, om man är i Konungens och rikets tjänst uppbådad eller faren eller om man sitter i häkte, varjämte föreskrives, att det tillkommer vederbörande att, då andra än nu sagda förfall förebäras, pröva, huruvida de äro av den vikt, att de må gälla såsom laga förfall.

I det av andra lagutskottet vid 1924 års riksdag avgivna, av riksdagen godkända utlåtandet nr 27 i anledning av Kungl. Maj:ts förslag till barnavårdslag yttrade utskottet, att då enligt förslaget skyddshemselev kunde i

vissa fall kvarhållas i skyddshem ända intill fyllda tjuguet år, det borde tagas i övervägande, huruvida författningsbestämmelser erfordrades för att vistelse för skyddsuppfostran i skyddshem finge i värnplikthänseende anses såsom laga förfall. En liknande bestämmelse borde, enligt vad utskottet vidare yttrade, till äventyrs meddelas jämväl i avseende å manlig elev i tvångsuppfostringsanstalt.

I häröver avgivet yttrande har chefen för generalstaben framhållit, att en utvidgning av begreppet laga förfall i ifrågasatt utsträckning icke borde företagas utan särskilt tvingande skäl. På grund av det samband i fråga om laga förfall, som funnes mellan rättegångsbalken och värnpliktslagen och som motiverats i betänkande av 1859 års kommitté för beväringsskyldighetens fullgörande, syntes icke heller ändring av den senare böra ske annat än i samband med ändring även av den förra. Utan ändring av bestämmelserna angående laga förfall syntes emellertid i detta fall en fullt tillfredsställande lösning såväl i betraktande av samhällets barnavård som ur militär synpunkt kunna vinnas med tillämpning av följande förfaringsätt. *Inskrivning* borde ske i vederbörlig ordning genom anstaltens (hemmets) försorg. Enligt vad generalstabschefen under hand erfarit, hade detta förfaringsätt utan olägenhet tillämpats vid uppfostringsanstalten å Bona. Genom samarbete mellan direktör (föreståndare) och inskrivningsmyndighet borde själva inskrivningsförrättningen kunna underlättas. *Tjänstgöringen* borde däremot icke börja, förrän vistelsen å anstalten ansåges böra upphöra. Vid inskrivningen borde sålunda, då eleven ansåges böra kvarstanna å anstalten (hemmet) längre än till eventuell tjänstgörings början, ansökan om uppskov ingivas.

Enligt min mening bör givetvis den omständigheten, att en person är intagen å allmän uppfostringsanstalt eller i skyddshem, icke utgöra hinder för att han *inskrives* såsom värnpliktig. Lika självfallet synes det å andra sidan vara, att en sådan person anses hava laga förfall för uteblivande från *värnpliktstjänstgöring*, intill dess han blivit i laga ordning utskriven från anstalten eller hemmet, vari han intagits på grund av domstols eller annan myndighets beslut. Vid sådant förhållande finner jag icke några ändrade bestämmelser i förevarande avseende erforderliga beträffande vare sig laga förfall eller uppskov med värnpliktstjänstgöring.

§§ 51—55.

De i dessa §§ intagna bestämmelserna om lagens ikraftträdande äro grundade på samma principer, som i förevarande hänseende tillämpats uti 1924 års försvarsutskotts förslag.

I § 52 hava vissa jämkningar vidtagits i syfte att klart och tydligt reglera tjänstgöringsförhållandena m. m. för icke vapenföra värnpliktiga, vilka inskrivits före år 1926. Sålunda har här införts en föreskrift av innehåll, att vad i den nya lagen stadgas rörande till ersättningsreserven uttagen värnpliktig skall gälla i fråga om före nämnda år inskriven icke vapenför värnpliktig, vilken till följd av laga förfall, beviljat uppskov eller uteblivande

utan laga förfall icke påbörjat sin värnpliktstjänstgöring senast å tid, som i sådant avseende stadgas för värnpliktiga av 1925 års klass.

Uti § 53 har av skäl, som angivits i propositionen angående försvarsväsendets ordnande, införts ett stadgande, enligt vilket den årskontingent värnpliktiga, som skall uttagas till linjetjänst vid hären, må för år 1926 ökas med det antal, Konungen bestämmer.

Stadgandet i § 54 av försvarsutskottets förslag kommer vid den tidpunkt, då den nya värnpliktslagen är avsedd att träda i kraft, att sakna tillämplighet och har alltså icke upptagits i föreliggande förslag.

Efter härmed avslutad föredragning av ifrågavarande lagförslag hemställer departementschefen, att förslaget måtte föreläggas riksdagen till antagande.

Till denna, av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagar Hans Maj:t Konungen lämna bifall samt förordnar, att proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Yngvar Månsson.
